

Пазари ▶ 11

Застрахователите инвестират все повече пари извън България

Новини ▶ 9

# Възмутени европейски реакции за посланиците агенти



# Пари

BONNIER

pari.bg

Петък

17 декември 2010, брой 241 (5052)

USD/BGN: 1.47744

▲ +0.92%

Българска народна банка

EUR/USD: 1.32380

▼ -0.91%

Българска народна банка

Sofix: 360.12

▼ -0.54%

Българска фондова борса

BG40: 112.01

▼ -0.28%

Българска фондова борса

цена 1.50 лева

9 770861 560012 >

# НЯМА РЕГИСТЪР, НЯМА ПРОБЛЕМ



Вместо да пресече измамите с фирмена информация, държавата прибегва до най-лесното, но противоречиво решение - да ограничи достъпа до Търговския регистър ▶ 4-5

Новини ▶ 7



Европейската комисия одобри държавно гарантирания заем за БДЖ

Новини ▶ 8



ГЕРБ форсира новото райониране в София, за да увеличи данъците

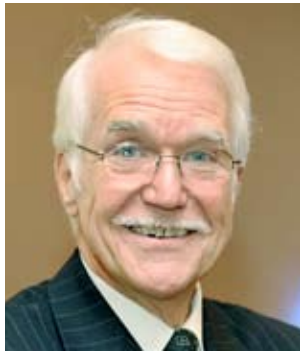
Компании ▶ 12-13

Четири компании станаха инвеститор на годината



▶ Борислав Стефанов и Станка Шопова

# 2 РЕДАКЦИОННА



**Печеливш**  
**Манфред Мюних**



Манфред Мюних е новият генерален директор на Dedeman Princess София хотел и регионален директор на хотелите от верижата Dedeman Hotels&Resorts International. Освен българските Dedeman Princess в София и Dedeman Тримонциум в Пловдив Мюних ще управлява и хотела в узбекистанската столица Ташкент, а впоследствие на негово подчинение ще преминават също така хотелите от верижата Dedeman в Близкия изток.



**Губещ**  
**Робърт Дъдли**



Изпълнителният директор на международната петролна компания BP Робърт Дъдли обра негативите от скандала с разливането на нефт в Мексиканския залив преди няколко месеца. Неговата компания бе гадена под съг и от американското правителство. Американците съграт общо девет компании заради инцидента, който предизвика щети за милиарди долари.

## Мнения

**► По темата: "Да пуснем ли банките до европроектите"**  
► Повечето банки са от Гърция! Закъсалата Гърция, която сължи милиарди на кого ли не и ще получи още от тези пари, но за сържавна сметка?! Другите банки са от ЕС, има и няколко турски банки... И така, на кого точно ще гадете парите от проектите, защото е дискриминация игнорирането на чуждестранните банки? На второ място, банките имат некоректни и неясни условия по кредитите. Те дори изискват застраховка „Живот“ в полза на банките. Ако искате разорени и бедни български гграждани, дайте на банките да ви поробят, защото те знаят как да го направят добре.

Влагу



## Коментар



СИМКА SHUTTERSTOCK

# Закон с много пожелания

## pari.bg Топ 3

**1** „Ще продължим да притесняваме собствениците на торенти“, Явор Колев, началник на сектор „Компютърни престъпления“ към ГДБОП.

**2** Грешна стратегия срещу „Адвент“ коства на сържавата 600 хил. USD. Юристите на АП ще чертаят нов подход за казуса пред Международния арбитражен съд.

**3** Посланик, милиционер, посланик, милиционер... Европейските дипломати и досега гледаха с гоза съмнение на българските си колеги. Сега вече има и доказателство.

**Текстовете в Изборния кодекс мъчат вече 3 дни** народните представители. До полунощ обсъждат алинеи, карат се за знака „X“, с който да гласуваме в бюлетината, и някак си между другото приемат един или отхвърлят друг текст. Между тези, които приеха последно, е новият член 158, който гласи, че Сметната палата ще създаде единен публичен регистър. В него всяка партия ще посочва имената на дарителите и размера на дарението. Физическите лица, които са предоставили безвъзмездно вещь или услуга, също ще бъдат известни. Партиите и коалициите ще изпращат на палатата декларациите за произхода на вещците и собствеността на вещците.

**Гласуваните текстове показват някаква воля** на народните представители да затегнат контрола върху предизборните дарения. Всички знаем, че обявените от партиите средства не са действително направените разходи в предизборните кампании. А исторично как един или друг спонсор на властта печели обществени поръчки също са до болка познати на избирателите.

Елина Пулчева  
elina.pulcheva@pari.bg



„Ако отчетът показва разминаване, кой ще наказва и кой ще бъде наказан - въпрос без отговор“

НОВАТА ВЛАСТ ДОЙДЕ С ОБЕЩАНИЕТО ГОДИНА преди изборите да има изборен кодекс, с ясно разписани правила. Както и гаранции, че зад следващите управляващи няма да стоят едни или други корпоративни или лични интереси. Тук идва въпросът - как държавата ще гарантира, че контролира средствата, с които партиите организират предизборните си кампании? Сметната палата има правото да одитира публични средства и да провери съвпадат ли отчетените разходи с приходите. Дотук добре. Палатата обаче няма как да разследва дали обявените разходи са реалните и дали не надвишават допустимите - това съмнение се прокрадна дори сред депутатите в парламента. Ако отчетът показва разминаване, кой ще наказва и

кой ще бъде наказан - въпрос без отговор. Защо Сметната палата, която само констатира нарушения, а не НАП, която има право да санкционира? В правомощията на данъчните е да следят произхода на парите и собствеността на физическите и юридическите лица. Когато открият несъответствия между обявени и похарчени средства, налагат глоби. Служителите на приходната агенция показяха сериозна мобилизация и активност през лятото, когато даже се качиха на хеликоптер, за да снимат скъпи къщи, а после да ровят за произхода на средствата на техните собственици. Защо да не се заемат и с парите на партиите? За данъчни обаче в Изборния закон никъде не се говори. Така приетите текстове, които уж ясно разписват всички събития преди, по време и след избори, май остават с много неизвестни. И законът, който е закон, за да се спазва, може отново да остане пожелателен. □

**Пари**  
НАЦИОНАЛЕН БИЗНЕСВСЕКИДНЕВНИК  
WWW.PARI.BG  
УЛ. КНЯЗ БОРИС I №161  
София 1202  
e-mail: office@pari.bg  
информация: 4395800  
Издава  
Бизнес Медиа Груп ЕАД,  
част от Bonnier Business Press

**ИЗПЪЛНИТЕЛЕН ДИРЕКТОР И ГЛАВЕН РЕДАКТОР**  
Лилия АПОСТОЛОВА  
4395802  
lilija.apostolova@pari.bg  
**МЕНИДЖЪР РЕКЛАМА**  
Станислава АТАНАСОВА  
4395851  
stanislava.atanassova@pari.bg

**РЕДАКЦИОНЕН ЕКИП**  
**Зам. главен редактор**  
Иван БЕДРОВ - 4395838  
ivan.bedrov@pari.bg

**Визуален редактор**  
Албена ПИНО - 4395845  
albena.pino@pari.bg

**ДЪРЖАВНО УПРАВЛЕНИЕ**  
Филипа РАДИОНОВА - 4395866  
philippa.radionova@pari.bg  
Дарина ЧЕРКЕЗОВА - 4395877  
darina.cherkezova@pari.bg  
Красимира ЯНЕВА - 4395876  
krasimira.yaneva@pari.bg  
Ани КОДЖАИВАНОВА - 4395845  
ani.kodzhaivanova@pari.bg

**КОМПАНИИ И ПАЗАРИ**  
Мирослав ИВАНОВ - 4395894  
miroslav.ivanov@pari.bg

Атанас ХРИСТОВ - 4395818  
atanas.hristov@pari.bg  
Георги ГЕОРГИЕВ - 4395868  
georgi.georgiev@pari.bg  
Георги ПАНАЙОТОВ - 4395871  
georgi.panayotov@pari.bg  
Пламен ДИМИТРОВ - 4395857  
plamen.dimitrov@pari.bg

**ТЕНДЕНЦИИ**  
Билиана ВАЧЕВА - 4395866  
biliana.vacheva@pari.bg  
Рагостина МАРКОВА - 4395860  
radostina.markova@pari.bg

Елена ПЕТКОВА - 4395857  
elena.petkova@pari.bg  
Рагослава ДИМИТРОВА - 4395823  
radoslava.dimitrova@pari.bg  
Теодора МУСЕВА - 4395876  
teodora.mousseva@pari.bg

**PARI.BG**  
Мария ВЕРОМИРОВА - 4395865  
maria.veromirova@pari.bg  
Иглика ФИЛИПОВА - 4395867  
iglika.philipova@pari.bg  
Елина ПУЛЧЕВА - 4395877  
elina.pulcheva@pari.bg

**ФОТОРЕДАКТОР**  
Марина АНГЕЛОВА - 4395879  
marina.angelova@pari.bg  
**ДОКУМЕНТАЦИЯ** - 4395884  
**РЕКЛАМА** - 4395872, 4395891  
факс 4395826  
**АБОНАМЕНТ И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ**  
4395835, 43 95 836  
**СЧЕТОВОДСТВО** - 4395815  
**ПЕЧАТ:** Печатница София ЕООД  
ISSN 0861-5608

**BONNIER**



# Няма регистър, няма проблем

Вместо да пресече измамите с фирмена информация, държавата прибегва до най-лесното, но противоречиво решение - да ограничи достъпа до Търговския регистър

Вие сте британски, ирландски или руски гражданин, собственик на недвижими имоти в България. Засега те ви носят основно загуби, но са си ваши. Поне така смятате, докато не установите, че дружеството, чрез което ги притежавате, без ваше знание е преминало в чужди ръце. Сред опарените от подобна схема е руският изпълнител Филип Киркоров, който през лятото загуби няколко апартамента в курорта "Слънчев бряг". В подобна ситуация обаче са и редица собственици на фирми у нас без значение от националността им.

Явлението се нарича кражба на фирми и тревожно зачестява. По данни на прокуратурата само за последните месеци са регистрирани 6 нови случая с опарени чужденци. Схемата най-често е пререгистрация на дружествата с фалшиви удостоверения, при която се променя изцяло собствеността. Чуждите граждани са любима жертва, защото са на хиляди километри и вероятността да реагират след месеци, когато следите са замесени, е голяма. Но практиката показва, че българските собственици на фирми също не са застраховани. В тези случаи измамата е трудно доказуема, съдебните дела се точат с месеци, а добрият край не е гаран-

**Рагостина Маркова**  
radostina.markova@pari.bg



тиран. Според запознати със случая на Филип Киркоров той все още се бори за имуществото си.

## Дебатите

Шумът около кражбите на фирми даде повод за пореден дебат относно защитата на информацията в Търговския регистър. Факт е, че в момента фирмените данни в него са достъпни за всеки. Вместо обаче да пресече злоупотребите с тях, държавата засега избира по-лесния път - да ограничи публичността им.

## База данни

Привържениците на тази мярка определят Търговския регистър като любима търсачка на хората с престъпни намерения. Там според тях може да се намери всичко - от сканирани лични карти, образци на подписи, документи за гражданско състояние и договори с възнагражденията на управителите на фирми, до талони на

автомобили и нотариални актове. "Ако преди време при документни измами подписите се режеха с бръснарско ножче от фирмените дела, сега се свалят в интернет от Търговския регистър", дава пример депутатът от ГЕРБ и член на парламентарната правна комисия Емил Радев. Юристът е сред отявлените привърженици на ограничаването на достъпа до фирмените данни. Тази теза защитават Американската търговска камара, КРИБ и други големи работодателски организации.

На различно мнение е Александър Кашъмов, ръководител на правния екип на "Програма за достъп до информация". Според него ограничаването на достъпа до Търговския регистър ще засегне широк кръг граждани и фирми, които сключват сделки или планират инвестиции в България. Същото важи за професионални съсловия, като адвокати, нотариуси, частни съдебни изпълнители, ползващи всекидневно информация от регистъра, и не на последно място - за разследващите журналисти. "Промените в правилата за достъп до фирмените данни на практика са отстъпление от една извоювана публичност", обобщава Александър Кашъмов.

## По същество

Ключът към разгорещавания се дебат са промените

в Закона за Търговския регистър, които минаха на първо четене в парламента преди месец. Вариантът на правосъдното министерство запазва свободния и безплатен достъп до данните за фирмите, но не и до първичните документи, въз основа на които се правят вписванията. Това означава, че директно ще се получава информация за собствениците, седалището, управляващите органи и капитала на дадено дружество, както и за годишните му счетоводни отчети. Публично достояние ще са и различни съдебни актове, като тези за обявяване в несъстоятелност. Достъпът до сканираните документи, от които са извлечени тези данни, обаче ще бъде ограничен. Те ще стават достояние само след регистрация на потребителя - чрез електронен подпис в интернет или на място в Агенцията по вписванията. Мотивите на министерството са, че така при злоупотреба с лични данни на търговците ще може да бъде проследен достъпът до тях. Защитниците на свободния достъп до документите в регистъра обаче не смятат, че това ще пресече измамите. "Ако публичността на част от фирмените данни отпадне, те просто ще станат по-търсени. Хората, които имат интерес да се сдобият с тях, пак ще го напра-



► Въпросът за публичността на данните в Търговския

вят. Затруднени ще бъдат всички останали коректни потребители", коментира Александър Кашъмов. На подобно мнение е директорът на Института за пазарна икономика Светла Костадинова. Според нея проблемът е не толкова в съществуването на документни измами, а в неспособността на полицията и съдебната система за бързо и ефективно противодействие. В подкрепа на това са и данните от социологическо проучване сред бизнеса по поръч-

ка на списание "Правен свят" в края на 2008 г. Над 88% от запитаните смятат, че документните измами се доказват трудно или не може да бъдат доказани. А 64% от експертите оценяват връщането на загубеното имущество като изключително трудно.

## Защита

Като противодействие на слабата ефективност на институциите управляващата партия ГЕРБ предлага още по-висока степен на контрол върху достъпа

## Мнения

### Има разлика между регистъра и фирмените дела

Голяма част от хората не правят разлика между Търговския регистър и фирменото дело, тъй като по действащия закон достъпът и до двата вида данни е неограничен и безплатен.

Търговският регистър съдържа вписаните обстоятелства и обявени актове на търговските дружества. Предлагащите от нас законови промени предвиждат достъпът до него да остане такъв, какъвто е и сега и какъвто го изискват всички евро-

**Жанета Петрова,**  
зам.-министър  
на правосъдието

Предлаганите от нас промени предвиждат достъпът до Търговския регистър да остане както досега

пейски директиви. Що се отнася до фирмените дела, т. е. делата на търговците, там се съдържат документи, които Търговският

закон не предвижда да бъдат оповестявани. Това са заявленията, в които има лични данни, и в този случай се излиза извън задължението на държавата да създаде публичност на статута на търговеца.

Доколкото в Търговския регистър има лични данни (например ЕГН, лични номера на чужденци или единни идентификационни кодове на дружества - бел. авт.), това са само данни, които са категорично необходими за идентифициране на търговеца. □

### Водещ трябва да е общественият интерес

Законът за защита на личните данни дефинира коя информация се смята за такава - това най-общо са данните, които правят лицето идентифицируемо. По правило те са неприкосновени и се обработват от определен кръг лица - администратори.

Има обаче изключения, предвидени в т. нар. специални закони, като например Закона за публичността на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности. Той позволява на всеки да се

**Александър Кашъмов,**  
Програма  
"Достъп до информация"

За мен е притеснителна възможността търговците да заличават лични данни в подаваните документи

запознае например с имуществената декларация на президента, защото е преценено, че в този случай

общественият интерес е преобладаващ. С подобен мотив няма проблем да се осигури достъп и до личните данни в Търговския регистър с цел да се гарантира сигурността на стопанския оборот.

За мен е притеснителна и предвидената с поправките в Закона за Търговския регистър възможност търговците по своя преценка да заличават лични данни в подаваните от тях документи. Това може да доведе до сериозни обърквания. □



регистър трудно ще намери приемливо за всички страни решение

СНИМКИ ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

до регистъра. Депутатът Емил Радев разказа, че преди второто четене на проекта за промени в Закона за Търговския регистър ще бъде предложено достъпът до фирмените дела да е не само регистриран, но и ограничен до определен кръг служебни лица. "Според нас идентификацията с електронен подпис и лична карта не гарантират защитата на личните данни. Затова ще предложим регистриран достъп до фирмените дела да имат само органи

на съда, прокуратурата и досъдебното производство, както и нотариуси, съдебни изпълнители, адвокати...", изброи депутатът. Според него в този случай по-трудно ще се стигне до злоупотреби, тъй като служителите ще рискуват практиката си и професионалната си репутация. Аргумент, на който критиците на контролния достъп отговарят, че в почти всички случаи на документни измами до момента са били замесени лица от системата.

**Развръзка**

Всички "за" и "против" промените в Закона за Търговския регистър ще изплуват в началото на 2011 г., когато се очаква новият проект да влезе за второ четене в пленарната зала.

Очаква се да бъде приет до края на януари. Така напролет заинтересованите бизнесмени ще могат да правят справки кой е бъркал в досиетата на фирмите им. Друг е въпросът доколко ще се почувстват по-защитени.

## Въпросът е каква информация ще остане публична

Защитата на данните в Търговския регистър е въпрос, на който не може да се даде еднозначен отговор. От една страна, съм съгласен, че регистрираният достъп до тези данни ще спомогне да намалее документните измами, включително кражбите на търговски дружества.

От друга страна, за потребителите на фирмена информация, включително за частните съдебни изпълни-

**Георги Дичев,**  
председател на Камарата на частните съдебни изпълнители

„За повечето от нас няма да е проблем достъпът до фирмените дела с електронен подпис

тели, не е без значение кои данни за фирмите ще останат публични. За сигурността на търговския оборот е важно

да се осигури минимум от информация, който да направи тези юридически лица и стоящите зад тях физически лица лесно разпознаваеми.

Що се отнася до нашата гилдия, за повечето от нас няма да е проблем достъпът до фирмените дела с електронен подпис. Почти всички колеги ползват такава. По подобен начин е решен достъпът ни и до друг регистър със защитени данни - ЕСГРАОН. ▣

# Промени в закона пресичат неплатежоспособността със задна дата

Текстовете ще минат през парламента до края на годината

До края на годината се очаква да бъдат приети промени в Търговския закон, които ще пресекат зачестилите напоследък практики за обявяване на дружества в неплатежоспособност със задна дата. Това съобщи депутатът Емил Радев от ГЕРБ, който е вносител на текстовете. Те вече минаха на второ четене в комисията по правни въпроси и се очаква до дни да влязат в пленарната зала.

**Практика**

Новите текстове в закона предвиждат при искане за доброволно обявяване в несъстоятелност на дадено дружество тази информация да се качва по партидата му в Търговския регистър още при подаването на документите в съда. Така кредиторите и контрагентите още от този момент ще са наясно, че има проблеми във финансов план, и ще имат възможност да вземат мерки. По сегашния ред съдът изпраща уведомление до Търговския регистър едва след като вземе



► Емил Радев

решение на първа инстанция да открие производство по несъстоятелност и кредиторите са поставени пред свършен факт.

**Злоупотреба**

Често и самите фирми искат обявяване в неплатежоспособност със задна дата - например от 2005 г., а междуременно през 2006 г. са теглили кредит с учредена ипотека. В тези случаи обезпечението пада и кредиторът остава без гаранции. С качването на съобщение за несъстоятелността в регистъра кредиторът ще може да следи

делото, да стане страна по него, да иска проверка на документите, за да се установи реалната дата на неплатежоспособност, и да атакува решението на съда пред по-висока инстанция.

Промените в Търговския закон разширяват и обхвата на лицата, които могат да обжалват решенията на съда за откриване на процедура по несъстоятелност. В този кръг ще попадат и лица със залози и ипотечи, вписани в Агенцията по вписванията, тъй като те явно също са кредитори, обясни Емил Радев.

Рагостина Маркова

## Пари

### Да запазим Търговския регистър публичен

Кръгла маса по проблемите с публичността на данните в Търговския регистър организира в "Пари" в понеделник (20 декември) от 10 ч в Гранд хотел "София". Дискусията под наслов "Да запазим Търговския регистър публичен" ще е посветена на подготвяните законови промени и произтичащите от тях затруднения за бизнеса и работата на журналистите.

На събитието ще бъдат представени и обсъдени конкретни промени в Закона за Търговския регистър и тяхното отражение върху бизнес средата и гражданското общество в България.



ПОСРЕЩНЕТЕ НОВАТА ГОДИНА В СЪРЦЕТО НА ГРАДА!  
ИЗБЕРЕТЕ МУЗИКАТА, С КОЯТО ДА ПРАЗНУВАТЕ ДО ЗОРИ...

РЕСТОРАНТ **Shades of Red Jazz**

РЕСТОРАНТ **Триадица Latino Latin**

НАСЛАДЕТЕ СЕ НА НОВОГОДИШНО ГУРМЕ МЕНЮ  
И СЕЛЕКЦИЯ НАПИТКИ В ИЗИСКАНА И СТИЛНА АТМОСФЕРА.

НАПРАВЕТЕ ВАШАТА НОВОГОДИШНА  
НОЩ СПЕЦИАЛНА!

За повече информация и куверти:  
тел. +359 2 811 0 900, +359 2 811 0 727  
Гранд Хотел София, София, ул. Гурко № 1  
[www.grandhotelsofia.bg](http://www.grandhotelsofia.bg)

# Партиите ще може да харчат четири пъти повече на избори

Депутатите гласуваха в новия Изборен кодекс дарения в брой да се дават само до 1000 лв.

До 4 млн. лв. ще може да харчат партиите и коалициите за парламентарни избори. Това предвиждат част от текстовете от Изборния кодекс, които депутатите продължават вече няколко дни да гласуват в парламента на второ четене. До момента партиите имаха право да похарчат до 1 млн. лв., а коалициите до 2 млн. лв. За местни избори пък ще може да се похарчат общо до 8 млн. лв., решиха народните представители. Запазват се сумите, които могат да изразходват кандидатите за президентски избори - 2 млн. лв.

## Само физически лица

Депутатите потвърдиха забраната за финансиране на партии и коалиции от юридически лица, но я разшириха. Според новите текстове дарения за партии и коалиции могат да се правят само от физически лица. Забранява се финансирането от фирми, еднолични търговци, религиозни институции и анонимни лица. От чуждестранните физически лица могат да се правят дарения само ако те са граждани на страни от ЕС и имат право да гласуват у нас.

## Произход на парите

При суми над 1000 лв. физическите лица трябва да представят декларация за произхода на дарените средства. Досега дарителите трябваше да попълват декларации само ако сумите надхвърлят 5 хил. лв. Те трябва да попълнят и предоставят и деклара-



► Управляващите наложиха Сметната палата да поддържа публичен регистър на партиите и техните дарения и отхвърли предложението на левицата регистърът да бъде към ЦИК

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

ция за собствеността, ако предоставят на политическите формации движими или недвижими вещи за безвъзмездно ползване. Това предизвика сериозни спорове сред някои народни представители, които не бяха сигурни доколко може да е ефективен контролът върху отдадените за ползване вещи.

## Пари през банка

Дарения в брой ще може да се правят до 1000 лв. - всички плащания над тази сума ще се превеждат по банков път. Досега даренията до 5000 лв. можеха да са кеш. Народните представители решиха да запазят общата сума, която може да получат партиите и коалициите в рамките

на една календарна година - до 10 хил. лв.

## Имената на дарителите - в Сметната палата

Единен публичен регистър ще посочва партиите, коалициите и инициативните комитети, които участват в изборите. Той ще се поддържа в Сметната палата,

гласуваха депутатите. В регистъра ще се посочват сумите на получените дарения, имената на дарителите или лицата, предоставили безвъзмездно вещи или услуги, както и предоставените от тях декларации за произхода на средствата и вещите. Регистърът ще съдържа и информация за социологическите и PR

агенциите, с които партиите и коалициите са работили по време на изборите.

Информация към Сметната палата трябва да подават самите участници в изборите. До 30 дни след изборния ден партиите трябва да отчетат пред палатата разходите и приходите по кампанията си.

Елина Пулчева

## Първанов заплаши с вето и Кодекса за социално осигуряване

Причината е записаното в него отпадане на точковата система от следващата година

За втори пореден ден президентът Георги Първанов заплаши с вето депутатите, като този път планира да върне Кодекса за социално осигуряване. Причината е гласуването преди седмица отпадане на точковата система за пенсиониране от следващата година. В сряда президентът обяви, че възнамерява да наложи вето и на Изборния кодекс, чието гласуване в парламента

продължава вече няколко дни.

## Заради слабите

„Не може де прехвърляме тежестта на кризата върху социално слабите“, обяви президентът в словото си по повод 20-годишнината от създаването на Конфедерацията на независимите синдикати в България. Първанов обясни, че проблемът е сериозен и засяга пенсионирането на 10 хил. души. „Като държавник и гражданин не мога да приема за справедливо един човек, който работи дълго и си мисли, че му предстои на 1 януари 2011 г. да се пенсионира, броени дни преди

това, буквално в цайтнот, да разбере, че трябва да работи още години наред или да си плати една непосилна за много от тези хора сума от хиляди левове, за да си откупи стажа и пенсията“, допълни Първанов. Той обобщи, че поправката е неправилна, несправедлива, ощетява хората и е в противоречие с пенсионната система, приета през 2000 г.

## Лошо за депутатите

Президентът обясни, че юридическият му екип в момента проучва възможностите и смята да върне социалния кодекс за преразглеждане от депутатите. По закон той може да направи

това до края на следващата седмица, което значително ще обръка работата на Народното събрание, защото ще трябва да работи и през ваканцията. В последните седмици депутатите форсираха работата си и заседават извънредно, за да приемат важните закони до края на годината. За тях следващата седмица ще е с шест работни дни, като събота е и последният преди ваканцията. За да може Кодексът за социално осигуряване да влезе в сила от следващата година обаче при евентуално президентско вето ще трябва да заседават и през ваканцията.

Филупа Рагуинова



► В рамките на два дни президентът Първанов заплаши с вето два акта на Народното събрание

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

# Изненада: И руснак ще управлява компанията за “Южен поток”

Компанията няма да е оглавена само от български представител, както твърдяха управляващите

Българо-руската компания за газопровода “Южен поток” ще се управлява от двама изпълнителни директори - български и руски. Това се вижда при справка за регистрацията на компанията, която е вписана в Търговския регистър преди една седмица. Дватама директори са Георги Гегов, който в момента е в борда на “Булгартрансгаз”, и зам.-шефът на “Газпром” Александър Медведев. Двамата ще представляват дружеството заедно, което означава, че единият не може да прави нищо без другия.

Всичко това е в пълна противоположност на твърденията на управляващите, които в продължение на два месеца обясняваха, че директорът на компанията ще е българин, което заедно с българския превес в борда беше представено като успех.

**Едно, две, едно, две**  
Проектът за “Южен поток” беше форсиран при посещението на директора на “Газпром” Алексей Милер в началото на октомври. Тогава беше обявено и създаването на съвместната проектна компания. След неколкочасови преговори между Милер и представители на правителството енергийният министър Трайчо Трайков обяви, че е постигнато шеф на компанията да е българин, а българската страна да има мнозинство в съвета на директорите, което беше представено като успех. Месец по-късно, при посещението на руския премиер Владимир Путин и подписването на споразумението за компанията, Трайков допусна, че директорите може да са двама. Два дни по-късно пак той оповести името на Гегов като изпълнителен директор, с което върна убеждението, че той ще е един.

**Новият борг**  
В борда на новоучредената

**1**  
▶ млрд. EUR най-малко трябва да бъде българската инвестиция в проекта “Южен поток”

▶ Споразумението за компанията за “Южен поток” беше подписано от шефа на “Газпром” Алексей Милер и директора на БЕХ Мая Христова в присъствието на премиерите Владимир Путин и Бойко Борисов

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА



компания има трима български представители. Това са изпълнителният директор на Българския енергиен холдинг Мая Христова, Георги Гегов и Борис Тодоров, който е в борда на “Булгартрансгаз”. От руска страна участват Александър Медведев и Влада Русакова, която е в борда на “Газпром” и е директор на направление за стратегическо развитие. Председател на борда е Мая Христова, а Медведев е зам.-председател. Според устава съветът трябва да заседава най-малко веднъж на три месеца.

**Новата компания**  
“Южен поток България” АД е регистрирано на 9 декември със седалище на адреса на Българския енергиен холдинг в кв. “Люлин”. Дружеството е с капитал 50 000 лв., който е поделен поравно между БЕХ и “Газпром”. Единствените разходи до учредяването са 510 лв. за запазване на фирма и регистрация на дружеството. Компанията трябва да направи проучването за изграждането на газопровода на българска територия и да осъществи всички необходими дейности - възлагане на проектиране, ОВОС и др., предхождащи вземането на инвестиционно решение за проекта. След това компанията ще бъде собственик и оператор на тръбите.

Филупа Радонова

**Упреци**  
Русия иска България да си плати задълженията по Бургас - Александрополис

▶ България не е погасила задълженията си по проекта за петролопровод “Бургас-Александрополис” в определените срокове, предаде РИА Новости, цитирана от Агенция “Фокус”. Това от своя страна поставя под заплаха реализацията на проекта, е посочил вицепрезидентът на “Транснефт” Михаил Барков. ▶ “Българите не спазиха своята дума и поставят под заплаха реализацията на проекта. Това е факт”, е заявил Барков. ▶ По неговите думи на последната среща на участниците в проекта в Амстердам България е потвърдила, че ще погаси дълга си до 15 декември. Поради технически причини обаче българската страна е отложила плащането до края на 2010 г.

▶ Барков добави, че ако България не изпълни своите задължения, Гърция може да замрази финансирането от своя страна.

## Еврокомисията одобри държавна помощ за БДЖ

В срок от 6 месеца България трябва да представи план за реструктуриране на дружеството

Европейската комисия временно одобри оздравителна помощ от 249 млн. лв. за БДЖ. Това беше необходимо условие според законодателството на Европейския

съюз за държавни помощи. Разрешението е “временно”, тъй като предстои ЕК да се произнесе и по плана за реструктуриране на дружеството, който България трябва да представи в срок от 6 месеца.

Преди ден правителството подписа меморандум със Световната банка за отпускане на заем до 600 млн. лв., който трябва да бъде използ-

ван за оздравяване на железопътния сектор. Парите са за БДЖ и Национална компания “Железопътна инфраструктура”, като кредитът е гарантиран от държавата.

**Отговаря на критериите**

Помощта за БДЖ отговаря на критериите за предоставяне на оздравителна помощ, тъй като е с ограничен размер

и времетраене, е позицията на европейските експерти. “Комисията е съгласна с предоставянето на оздравителна помощ за БДЖ предвид сериозните смущения в българската икономика, до които би довело внезапно напускане на пазара от страна на железопътния превозвач, както и предвид ограниченото въздействие на мярката върху вътрешния пазар”, ко-

ментира Хоакин Алмуния, заместник-председател на ЕК, отговарящ за въпросите на конкуренцията.

**За какво ще се използват парите**

Благодарение на краткосрочната финансова мярка БДЖ трябва да се справи с проблемите си, свързани с ликвидността, да плати

задълженията си към кредиторите, както и да извърши належащи ремонти на подвижния си състав. Размерът на помощта е изчислен до минимума, който е необходим, за да може държавния превозвач да извършва дейност през следващите 6 месеца преди представянето на оздравителен план за реструктуриране.

Дарина Черкезова

# ГЕРБ форсира новото зонироване в София, за да увеличи данъците

Мнозинството в Столичния общински съвет наруши няколко процедури и срокове, за да може новите правила да влязат в сила от 1 януари

Мнозинството на ГЕРБ в Столичния общински съвет наруши процедури и срокове и гласува още в четвъртък новото зонироване на София. С него 92 хил. собственици на имоти в София ще плащат по-високи данък сгради и такса смет от 2011 г. Това е следствие от предложените от зам.-кмета Минко Герджиков промени на зоните, които служат като база за определяне на данъчната оценка. От нея пък зависи данък сгради и такса смет. Целта е презонирането да влезе в сила от 1 януари 2011 г.

## Тънък номер

Докладът на Герджиков беше гласуван на заседание на съвета само седмица след внасянето му в общинския съвет. Така предложението за промени на комисията по жилищна политика от сряда не беше обсъдено, защото не е имало време да бъде одобрено от финансовата комисия, която е заседавала ден по-рано. В същото време именно финансовата комисия е водеща и прескачането ѝ е в разрез с процедурите.

„По правилник докладите се разглеждат в зала един месец след като бъдат внесени за разглеждане в съвета. Така докладът на Минко Герджиков трябва да се обсъжда на заседание след 8 януари“, обяви общинският съветник и зам.-председател на групата на ДСБ Вили Лилков. Той дори обясни, че ще сезира по



► Между 18 и 50% повече за данък сгради и такса смет ще плащат собствениците на имоти в някои квартали

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

казуса областния управител на София Данаил Кирилов, който е и бивш общински съветник. Пред в. „Пари“ Кирилов обясни, че трябва първо да види всички документи по случая, преди да се произнесе.

Съветниците от СДС, ДСБ и БСП бяха категорично против презонирането на София.

## Цел - още 3 млн. лв. приходи

„Ясно е, че целта е да се съ-

берат повече данъци. Кметството ще събере 3 млн. лв. повече. Това е 0.23% от бюджета на София“, обясни Вили Лилков. Според него не си заслужава да се вдигат данъците на София за нищожно увеличение на приходите. Парите, които столичани ще платят в повече на общината, обаче са 1-2% от годишните им доходи. Според Лилков такса смет на някои домакинства ще стане 120 лв. и тя вече няма да е поносима за

тях. Ивайло Йонков от ДСБ попита как ще бъде обяснено на гражданите защо не са събрани заложените приходи от реклама от над 5 млн. лв. и от продажба на дълготрайни материални активи, а им се вдигат данъците. Според председателя на групата на ДСБ Димитър Бъчваров София трябва да намали разходите си, а не да увеличава данъците на столичани. Според ДСБ се повишават данъците на тази част от София, в която живе-

ят техните избиратели.

## Дефиниция за „несправедливо“

„Герджиков е написал зонироването по доклад на Дирекция „Архитектура и градоустройство“ отпреди 4 години. Всеки ден има нови и нови предложения. Комисиите не си говорят една с друга“, обясни общинският съветник от БСП Георги Кадиев. Според него неразборията в случая води до това, че няма справедливо

зонироване в София.

„Няма да подкрепим увеличението на данъците в София, защото 2011 г. се приема за нулева, защото няма да има увеличение на заплатите и пенсиите“, обясни председателят на групата на СДС Владимир Кисьов от СДС. Председателят на групата на ГЕРБ в СОС Малина Едрева обаче защити проекта с аргументите, че не е редно едни квартали да плащат за развитието на други. Според нея сега всеки ще си плаща за инфраструктурата.

## Засегнатите квартали са...

В доклада на зам.-кмета Минко Герджиков е записано, че от втора в първа зона минават кварталите „Иван Вазов“, „Крива река“ и част от „Лозенец“. Собствениците на имоти там ще плащат по 25% повече данък сгради и такса смет. От трета във втора зона преминават „Банишора“, „Зона Б-18“, Драгалевци, Симеоново, „Княжево“, вилните зони „Малинова долина“, „Малинова долина - Герена“, „Киноцентър“ - III част, районът около Централна гара. Те ще плащат с 18% повече. От четвърта в трета зона е промяната за „Дружба 2“. Там ще плащат с 50% повече. От трета в първа зона отива „Зона Б-5%. Собствениците на имоти там ще дават с 45% повече за данък сгради и смет.

Красимира Янева

## Личните лекари предвиждат хаос в първичната медицинска помощ

Идеята за обединяването на джипитата в групови практики няма да се осъществи

Идеята на здравния министър д-р Стефан Константинов личните лекари да се групират, за да дават дежурства през нощта и в почивните дни, няма да се осъществи, прогнозира националното сдружение на общопрактикуващите лекари. Според тях намерението на министъра е недомислено и няма да доведе до желаните резултат. Личните лекари дори предвиждат хаос в първичната извънболнична помощ.

## Причини

Според личните лекари обединяването в групови практики със сигурност няма да започне от първи януари до година. За да се осъществи, медиците трябва да сключат договори помежду си и да се

пререгистрират по Търговския закон, каза д-р Ивайло Попов от сдружението на общопрактикуващите лекари. Това обаче изисква повече време от оставащото до Нова година.

Джипитата нямат интерес да се обединяват в групови практики, защото никъде нормативно не е регламентирано как ще се осъществяват дежурствата, нито как ще бъдат финансово подплатени. Здравният министър обеща, че ще отпусне 9 млн. лв. за тази цел. Засега обаче не е ясно как тези пари ще бъдат разпределени. Неофициално сред общопрактикуващите лекари се говори, че те ще получават по 100 лв. на смяна. „Това е твърде малко възнаграждение за работата, която ще трябва да поемем“, каза председателят на сдружението на ОПЛ д-р Любомир Киров.

## Само с две ръце

Джипитата не разполагат с

нужното оборудване, за да поемат по-голям поток от пациенти, каза още д-р Киров. Те ще трябва да работят с една слушалка, апарат за кръвно налягане и двете си ръце, допълни той.

В момента съществува система, благодарение на която лекарите преглеждат пациенти през нощта и в почивните дни - сключват договори с частни клиники. Според общопрактикуващите лекари тази система работи добре в големите населени места.

## Идеята

Идеята на д-р Константинов за създаването на денонощни центрове от лични лекари дойде, след като проверка на НЗОК установила, че само 30% от всички пациенти, преминали през спешното тази година, са били наистина тежки случаи. Поради тази причина от следващата година средствата на



► Груповите практики за преглеждане на пациенти през нощта и в почивните дни няма да заработят от януари 2011 г., категоричен бе председателят на сдружението на личните лекари г-р Любомир Киров (вляво)

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

спешната помощ ще бъдат намалени с 50%.

Вместо това трябва да работят обединени центрове за медицинска помощ, които да поемат по-леките случаи. Според личните

лекари обаче е по-добре да се наляят повече средства в спешната помощ, вместо да се правят „обречени на провал експерименти с пациентите“.

Елена Петкова

## Развитие

### Здравната каса и лекарският съюз почти подписаха НРД

► Здравната каса и лекарският съюз почти подписаха Националния рамков договор. Те се договариха:

- Да бъде разширен достъпът на хронично болните пациенти до частично или напълно платени от НЗОК лекарства. Вече те ще могат да купуват тези лекарства от всяка аптека.
- Диспансерните прегледи, извършвани от личния лекар на пациенти с неинсулинозависим диабет, да станат 4 годишно. Досега бяха 3.
- Лекарите вече да не носят отговорност, когато пациентите не са си изпълнили назначенията от тях изследвания.



# Външно министерство получава възмутени европейски реакции за посланиците агенти

След година и половина яростна защита премиерът Бойко Борисов внезапно обяви готовност да махне Божидар Димитров

В Министерството на външните работи постъпват „възмутени“ сигнали от европейски държави, след като Комисията по досиетата публикува списъкът на служителите на посолствата, сътрудничали на комунистическата Държавна сигурност. Първо за това съобщи премиерът Бойко Борисов по време на посещение в Брюксел. „Тонът на тези реакции като цяло е на учудване и възмущение“, коментираха за в. „Пари“ от министерството, но отказаха да уточнят от кои държави са дошли те. Още след обявяването на агентите във вторник, когато външният министър Николай Младенов беше в Брюксел, той сподели за подобни реакции. По думите му европейски външен министър го е попитал кога ще отзове българския посланик в неговата страна. Междувременно премиерът Бойко Борисов отговори на критиките, че иска да отзовава посланици, но не иска да махне министъра без портфейл Божидар Димитров с обявена готовност да го направи.

## Отново рязък завой в мнението

Премиерът успя да си смени напълно позицията за съвсем кратко време. Само ден по-рано, в сряда, той отговори изнервено на многобройните въпроси на журналисти, че не е двоен аршин в правителството да има министър с досие в ДС като Божидар Димитров, защото става дума само за един човек, докато посланиците с агентурно минало са почти 50%.

Ден по-късно премиерът коментира, че „ако трябва да направя крачка за един човек, ще я направя в името на благо на държавата. Но не е едно и също, ако си се напил веднъж, да те сравняват с алкохолик.“

## Твърдо решение

Междувременно темата продължава да е крайно актуална и вътре в страната. Министърът на външните работи Николай Младенов отново заяви, че в течение на времето ще бъдат отзовани всички дипломати - агенти на бившата Държавна сигурност. „Било каквото било - оттук нататък няма да е така, няма да продължавам да живея в този сапунен сериал от последните 20 години, когато някой вади листче и вика: „Виж този, виж онзи“, каза министърът.



▶ Външното министерство не уточни от кои страни идват реакциите. Но те били учудване и възмущение

СНИМКА BLOOMBERG

## Безрезултатна среща

Младенов се срещна и с парламентарната група на Коалиция за България, на която трябваше да се съгласува търсенето на решение за висшите

дипломати с агентурно минало. Макар че съвсем очаквано не получи подкрепа за подготовения лустрационен текст за дипломатите, той обясни, че всяка политическа сила сама взема решенията

си, но правителството ще предложи промените. „Искам още веднъж да повторя, намираме се пред 2011 г. и веднъж завинаги тази страница в българската история трябва да бъде затворена“, коменти-

ра Николай Младенов след срещата с БСП.

От БСП пък обясниха, че не харесват отношението на кабинета, който бил взел решението за лустрация без диалог.

Ани Когжаиванова

# Военното министерство приключва 2010 г. със 132 млн. лв. дълг

Министерството е успяло да предоговори една от скъпите поръчки за армията

Министерството на отбраната приключва 2010 г. със 132 млн. лв. дългове, съобщава военният министър Аню Ангелов. По думите му обаче това на практика е добро постижение, защото министерството е започна-

ло годината със задължения от около 580 млн. лв. по фактури за извършена дейност и по неосигурени финансово проекти. Затова основната задача през последните 12 месеца е била да се редуцират дългосрочните договори за превъоръжаване.

## Предоговорени поръчки

Ангелов се похвали, че

министерството е успяло да предоговори поръчката за транспортни самолети „Спартан“, която е била в размер на 91 млн. EUR. По договора с италианската „Алениа Аеронавтика“ ведомството е трябвало да закупи пет самолета, но с фирмата е постигнато съгласие те да бъдат само три. Освен това е предоговорена и сделката за автомобилна техника с „Даймлер Крайслер“. Ангелов съобщи, че и двете компании са се отказали от финансови претенции и министерството няма да плаща неустойки.

## Проблемни преговори

Проблем има обаче при преговорите с „Юрокоптер“, където министерството също иска да редуцира поръчката от шест хеликоптера „Пантер“ на три. По думите на Аню Ангелов той е поискал подкрепа от френския си колега Ален Жупе, който се е съгласил да посредничи при преговорите. По сделката досега са натрупани неустойки в размер на 12 млн. EUR.

Филипа Радонова

## Задръстване "по цариградски"



▶ Снегът направи обичайното сутрешно задръстване на столичния бул. "Цариградско шосе" по-продължително от обикновено

СНИМКА БОБИ ТОШЕВ



▶ Военният министър Аню Ангелов

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

# Разходите за труд в Европа забавят ръст през третото тримесечие

Най-голямо увеличение е отчетено в България, а най-значително е намалението в Гърция

Разходите за труд на работодателите в Европа през третото тримесечие на годината са забавили ръстата си, показват последните данни на Евростат. Почасовите разходи за труд в еврозоната са се увеличили с 0.8% на годишна база спрямо 1.6% за предходното тримесечие. В страните от Европейския съюз нарастването е с 1.2% за периода юли - септември в сравнение с 1.5% за април - юни. На фона на тези данни притеснително голям ръст на разходите отчита България - цели 10.2%.

## Компоненти

Заплатите като един от двата компонента на трудовите разходи са отбелязали увеличение от 0.7% в еврозоната и 1.2% в 27-те страни от Евросъюза през третото тримесечие. За предходния период нарастването е било съответно 1.5 и 1.6%. Разходите за труд, различни от заплатата, като социални осигуровки и данъци върху работната заплата са се увеличили с 1.2 и 1.1% съответно в еврозоната и ЕС в сравнение с ръст от 1.9 и 1.6% за второто тримесечие.

## По сектори

По икономически дейности по-големи почасови раз-



► Разходите за труд в промишлеността са се увеличили по-малко в еврозоната, отколкото в 27-те страни от Евросъюза

СНИМКА BLOOMBERG

ходи за труд са имали работодателите в сектора на услугите, където е отчетено нарастване от 1.1% в еврозоната и 1.5% в ЕС. В промишлеността разходите са се увеличили по-малко в еврозоната (0.3%), отколкото средно в 27-те страни от съюза (0.7%). В строителството ръстът е съответно 0.6 и 0.4%.

## Къде е България

Най-голямо увеличение на почасовите разходи за труд се забелязва в България (10.2%), Румъния (6.3%) и Чехия (5.6%). На другия полюс с най-значителен спад са Гърция (-6.6%), Литва (-1.7%) и Холандия (-1.3%). В България промяната се дължи основно на заплатите, които скачат с 11.6%,

докато другите разходи отбелязват ръст от 3.5%. В сектора на услугите трудовите разходи са скачили най-много - с 12.9%, следвани от тези в индустрията (7.5%) и строителството (6.7%).

Според икономисти данните въобще не означават, че заплатите в страната са скачили толкова рязко.

Едно от най-вероятните обяснения за сериозния ръст на разходите е това, че в период на криза работодателите най-често съкращават нискоквалифицираните и нископлатените работници и запазват по-ценните си кадри. Това води до по-високи почасови разходи, без да увеличава общите разходи за труд на фирмите. ■

## Цени Инфлацията в Европа без промяна

► Годишната инфлация в еврозоната през ноември е била 1.9%, като същото ниво е било отчетено и предходния месец, показват публикуваните вчерашни данни на Евростат.

► В Европейския съюз инфлацията на годишна база също е запазила нивото си - 2.3%.

► Спрямо октомври цените в еврозоната са се покачили с 0.1% в еврозоната и 0.2% в Евросъюза.

► На годишна база през ноември в Ирландия е отчетена дефлация от 0.8%, а най-ниска е била инфлацията в Словакия и Холандия - съответно 1 и 1.4%.

► Най-много пък са се увеличили цените в Румъния (7.7%), Естония (5%) и Гърция (4.8%).

► Инфлацията в България е била 4% през ноември спрямо същия месец на миналата година.

► На годишна база в еврозоната най-много е посъкпнал транспортът (3.8%), а спад на цените се отчита в телекомуникациите (-0.8%).

► Спрямо октомври пък по-голямо посъкпване се забелязва при грехите (0.9%), а най-много са поевтинели хотелските и ресторантските услуги (-0.6%).

# Испания пласира по-малко облигации при по-висока лихва

Притесненията на инвеститорите заради кризата в еврозоната бяха подсилени и от предупреждението за евентуално понижаване на рейтинга

Инвеститорите поискаха по-висока лихва, за да купят испански облигации на проведения вчера последен аукцион за тази година. Финансовото министерство пласира книжа за общо 2.4 млрд. EUR, което е по-малко от първоначално планирания максимален обем от 3 млрд. EUR и почти наполовина на традиционното количество облигации, което предлага правителството.

## Доходност

Испания пласира 10-годишни облигации за общо 1.78 млрд. EUR при доходност от 5.446% в сравнение с 4.615% на последния аукцион през ноември. Освен това инвеститорите закупиха 15-годишни дългови книжа за 618.7 млн. EUR, като лихвата достигна 5.953%.

В края на октомври Мадрид пласира облигации със същия срок до падеж при доходност 4.541%.

## Рейтингов ефект

Опасенията, че кризата в еврозоната може да засегне и Испания, са основната причина за предпазливостта на инвеститорите. Ден преди аукциона международната агенция Moody's Investors Services наля масло в огъня, като предупреди, че рейтингът на страната може да бъде намален заради значителните ѝ нужди от финансиране. Според Moody's през 2011 г. правителството, регионалните администрации и банките ще трябва да си осигурят общо 290 млрд. EUR, за да покрият нуждите си. Това може да изправи страната пред „финансов натиск“.

## Авансово

Според финансовия министър Елена Салгадо целта на вчерашния аукцион е била да се осигури ресурс за следващата година. Заложеният за 2011 г. бюджетен дефицит е в размер на 192 млрд. EUR,

въпреки че от продажбата на активи правителството очаква да вземе 14 млрд. EUR, с което да намали дълга си.

## Рамо от банките

Испанските банки може да окажат известна подкрепа на правителството при аукционите догодина, коментира Bloomberg. От юни насам инвестициите им в държавни облигации намаляха и сега те имат възможност да поемат част от новите книжа. По данни на финансовото министерство трезорите са свили вложенията си в държавни облигации с 15% - от 155.6 млрд. EUR през юни до 131.9 млрд. EUR през октомври. Сега испанските банки държат само 26% от държавните дългови книжа в сравнение с 33% през юни. В същото време участието на външни инвеститори е нараснало от 43 на 48%.

## По-малко заеми

Испанските трезори са ограничили и заемите си от Европейската централна банка до 61.1 млрд. EUR



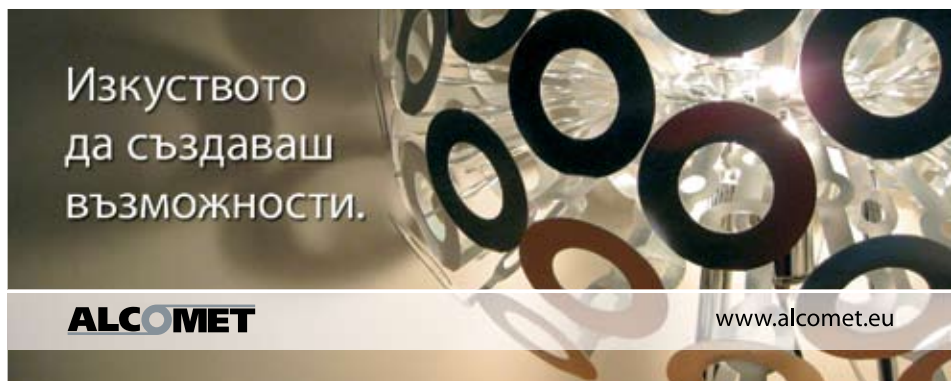
► С пласираните вчера облигации испанското правителство ще покрие финансовите си нужди през 2011 г., каза финансовият министър Елена Салгадо

СНИМКА BLOOMBERG

през ноември. Това е най-ниското ниво от началото на годината. Пикът пък беше достигнат през юли, когато банките дължаха на ЕЦБ

130.2 млрд. EUR. Заместник-министърът на финансите Хосе Мануел Кампа коментира миналия ден, че не очаква банките да имат

проблеми с достъпа до пазара догодина. Освен това по думите му не се забелязва и липса на апетит за държавните облигации. ■



## КОМПАНИИ И ПАЗАРИ

# Застрахователите инвестират все повече пари извън България

## Намаляват вложенията в депозити за сметка на облигациите

Застрахователи инвестират все повече пари извън България, показват данните на Българската народна банка за средствата, които управляват застрахователните, презастрахователните и здравноосигурителните дружества.

### Сигурност и ликвидност

В края на септември 2010 г. парите, които са вложени в държавите членки на Европейския съюз, са се повишили с 508 млн. лв. спрямо същия период на миналата година. Секторът е инвестирал 1.66 млрд. лв. в общността, което е с 44.2% повече спрямо края на септември 2009 г. Тенденцията се засилва спрямо края на юни тази година, когато инвестициите в ЕС се увеличили с 36.8%.

В ЕС са вложени 38% от активите на застрахователните и здравноосигурителните дружества, а за същия период на миналата година делът беше 30.1%.

По-голямата сигурност и по-високата ликвидност на финансовите инструменти, издадени от европейските компании, карат застрахователите да насочват все повече средства към ЕС, коментират мениджъри в бранша. „Не е изненада, че все повече пари се инвести-

рат в страните от Европейския съюз. Европейските емитенти предлагат добро съотношение риск/доходност и това ги прави по-безрискови за вложения”, каза Стоян Проданов, изпълнителен директор на ЗД „Бул Инс” АД. Според него пазарите в Европа се възстановяват по-бързо, докато българската борса все още отчита спадове и това обезкуражава инвеститорите. „Лимитите за инвестиране са определени в Кодекса за застраховането и всеки решава къде да влага активите си”, добави Цветанка Крумова, изпълнителен директор на ЗАД „Армеец” АД.

Към 30 септември 2010 г. компаниите държат 56.7% от управляваните средства в България, а година по-рано делът на инвестициите у нас беше 64.5%. Като абсолютна стойност вложенията на застрахователите в българската икономика са се повишили с минималните 0.5% на годишна база до 2.47 млрд. лв. „По-добрата ликвидност в Европа също е фактор, който насочва инвестициите навън. На практика в България няма вторичен пазар на облигации” добави Стоян Проданов.

### Разделение на риска

Общите средства, които управляват застраховател-

ни и здравноосигурителни компании, се увеличават с 14.3% на годишна база и в края на септември тази година са 4.36 млрд. лв.

В периода януари - септември дружествата в сектора са намалили вложенията в банкови депозити за сметка на облигации и държавни ценни книжа (ДЦК). Книжата, различни от акции, се повишават с 38.3% до 1.7 млрд. лв. В края на септември тази година депозитите на застрахователите и здравните фондове намаляват с 5.9% до 930.3 млн. лв.

Делът на облигациите се увеличава с почти 7% и вече е 39.3%. Депозитите вече заемат 21.4% от инвестиционния портфейл на сектора, а в края на септември 2009 г. делът им беше 25.9%.

До момента застрахователите винаги са били консервативни при инвестирането на резервите си. Според Цветанка Крумова тази тенденция е на път да се обърне в световен мащаб. „Предизвикателството в света са ниските лихви и монетарната политика на някои държави. Това може би ще отклони част от средствата към по-високорискови и доходносни инструменти”, твърди Цветанка Крумова. По думите ѝ обаче най-



добрата политика за високи доходи остава повишаването на тарифите. „Силно се съмнявам обаче, че това ще се случи в България и ние ще продължим да сме консервативни при инвестициите си, въпреки

добрата политика за високи доходи остава повишаването на тарифите. „Силно се съмнявам обаче, че това ще се случи в България и ние ще продължим да сме консервативни при инвестициите си, въпреки

добрата политика за високи доходи остава повишаването на тарифите. „Силно се съмнявам обаче, че това ще се случи в България и ние ще продължим да сме консервативни при инвестициите си, въпреки

добрата политика за високи доходи остава повишаването на тарифите. „Силно се съмнявам обаче, че това ще се случи в България и ние ще продължим да сме консервативни при инвестициите си, въпреки

Атанас Христов

## Собственикът на „Маркели” и „Млечен път” издаде облигации за 10 млн. EUR

Компанията „Хиберния Витела” е пласирала дълга при частно предлагане, но емисията ще бъде качена на БФБ

„Хиберния Витела”, компанията собственик на производителите на млека и млечни продукти с „Маркели” и „Млечен път”, е емитирала дълг за 10 млн. EUR. Това стана ясно от съобщение на мажоритарния акционер в „Хиберния Витела” - „Холдинг Нов век”.

Облигациите са с номинал 1000 EUR всяка и лихва от 9% годишно.

Как ще бъдат използвани средствата, не става ясно, а опитът на в. „Пари” да се свърже с изпълнителния директор на „Хиберния Витела” Валентин Върбанов не успя.

Най-вероятно обаче средствата ще бъдат използвани за финансиране дейността на дъщерните предприятия - „Млечен път”, „Сердика Сливен”, „Маркели”, „Витела нет” и „СИР стил”.

### Милиони вземания

Самата „Хиберния Витела” има структурата на холдингова компания и не осъществява собствена производствена дейност. Според отчета за 2009 г. тя има продажби за 44 хил. лв., печалбата е 70 хил. лв., а най-сериозният ѝ актив са заеми към свързани лица за 26 млн. лв.

Основен акционер със 70% в компанията е принадлежащото към групата на „Химимпорт” „Холдинг Нов век”. Холдингът се сдобива с контролния пакет

миналата година, купувайки дела на „Норт клуб”. „Хиберния Витела” е създадена през 1999 г. и в началото се контролира от финансиста Емил Хърсев. С притежанието на „Млечен път”, „Сердика Сливен” и „Маркели” „Хиберния Витела” се очертава като един от основните играчи на млекопреработвателния бранш в страната. С решение на общото събрание от средата на юни в компанията ще има и увеличение на капитала от досегашните 50 хил. на 6 млн. лв.

### Дългът ще се търгува

Издадената тази седмица емисия корпоративен дълг е пласирана в условията на частно предлагане. Тя обаче ще бъде качена за търговия на Българската фондова борса АД до 6 месеца.

За целта корпоративният дълг е регистриран в Централен депозитар АД и емисията ще бъде вписана в регистъра на КФН след потвърждаването на проспекта за допускане до търговия на регулирания

пазар. Облигациите са обикновени, лихвоносни, поименни, безналични, свободно прехвърляеми, обезпечени. Купонът е 9% проста лихва на годишна база с период на лихвеноплащане на 6 месеца. Главницата трябва да бъде платена на 14 декември 2017 г. Според официалната информация емисията е пласирана успешно, като е записан и заплатен пълният размер на издадената емисия корпоративни облигации.

Мирослав Иванов

# Четири са инвеститорите на

## Мениджърите на най-големите инвестиционни проекти обясниха, че да влягат пари в България

Четири са компаниите, които са инвестирали най-много в България през тази година. Според Българската агенция за инвестиции това са "Агрополихим" АД, "Ветроком" ЕООД, "Ей И Ес - ЗС Марица Изток I" ЕООД и СОК "Камчия" ЕАД. Те бяха наградени на тържествена церемония "Инвеститор на годината", организирана от Българската агенция за инвестиции.

### Добрите в кризата

Най-големият инвеститор в сектор "Химическа промишленост" е "Агрополихим" АД. През последната година компанията е инвестирала 46 млн. лв. Изпълнителният директор на компанията Христо Петров коментира, че въпреки кризата компанията е реализирала повече продажби. "За нас годината не беше кризисна. Ще продължим да инвестираме", каза още Христо Петров.

Два от проектите, които бяха наградени, работят в сектора на енергетиката. Топлоелектрическата централа "Ей И Ес Гълбово" беше наградена в сектор "Енергетика". От Българската агенция за инвестиции определена ТЕЦ "Ей И Ес Гълбово" като един от най-големите инвестиционни проекти в България. Общата инвестиция в него е в размер на 1.3 млрд. EUR, а реализацията му ще допринесе за укрепването на енергийния сектор и ще повиши енергийната независимост на страната, коментираха от Българската агенция за инвестиции. Изпълнителният директор на "Ей И Ес" Рой Рийд обясни, че централата вече работи на пълни мощности. За да бъде изградена, са взети заеми от 29 различни финансови институции.

В областта на възобновяемите енергийни източници Агенцията за инвестиции определи като най-голям инвеститор компанията "Ветроком" ЕООД заради изграждането на вятърен

### Изисквания Критерии за оценка на проектите

- ▶ Реализиране на инвестиционния проект през последните 12 месеца
- ▶ Създаване на нови работни места
- ▶ Обем на вложените капитали
- ▶ Прилагане на високи технологии
- ▶ Инвестиции в приоритетни сектори за развитие на българската икономика
- ▶ Експортен потенциал
- ▶ Нови за България производства
- ▶ Екологично производство

„Оцелява се с работата, със сериозно отношение към персонала и изключително добра търговска политика

Христо Петров,  
изпълнителен директор на  
"Агрополихим"

парк "Ветроком", разположен в местността Адово Падало, Стара планина.

Четвъртата компания, която взе приз "Инвеститор на 2010 г." е СОК "Камчия" ЕАД за изграждането на санитарно-оздравителен комплекс "Камчия". Само през тази година, компанията е инвестирала 53.3 млн. лв., а общата сума, която е вложена в проекта досега, е 124 млн. лв.

### Добри оценки в тежки времена

Изпълнителният директор на агенцията за инвестиции оцени 2010 като трудна година. По думите му в тези икономически условия инвестиции в сектори като



▶ Министърът на икономиката, енергетиката и туризма Трайчо Трайков връчи на изпълнителния директор на "Агрополихим" отличението "Инвеститор на годината"

енергетика са много важни. Той обясни, че следващата година агенцията ще фокусира вниманието си към инвестиции от сектора на промишлеността и информационните технологии. "През 2011 г. ще проведем

няколко мащабни маркетингови кампании, за да повишим интереса на чуждестранните инвеститори към страната", коментира Стефанов.

По думите на мениджърите на най-големите ин-

вестиционни проекти България е подходящо място за инвестиции. Мениджърите и на четирите наградени проекта обясниха, че ще продължат да инвестират в страната.

Рагослава Димитрова

## Наградените и България е пр

Тази година не беше сред

най-успешните, когато става въпрос за преки чуждестранни инвестиции. Преминахме през най-сериозната икономическа и финансова криза в света през последните 80 години. Важно е да се отбележи фактът, че инвестиции в сектора на енергетиката и промишлеността са запазили нивата си от предходната година. През последните пет години инвестиционният климат в България се определяше от финансовия сектор, търговията и строителството. Те формираха между 60 и 90% от всички инвестиции. Тази година е различна, защото делът им намалю от 90 до под 5%. Това е основната причина за целия спад на проектите

### Приз Инвеститори на 2010 г.

Сектор "Химическа промишленост" -  
"Агрополихим" АД

▶ Инвестициите, които е направила компанията през 2010 г., са в размер на 46 млн. лв. Компанията е изградила нова автоматизирана изпарителна инсталация, пречиствателна станция, депо за фосфоципсов отпадък, реконструкция на цех, нови съоръжения за претоварване на течни товари.

Сектор "Енергетика" -  
"Ей И Ес - ЗС Марица Изток I" ЕООД

▶ През 2010 г. компанията е инвестирала 227 млн. EUR в изграждането на ТЕЦ "Ей И Ес Гълбово". Общата мощност на теца е 670 MW. С този проект "Ей И Ес - ЗС Марица Изток I" ЕООД

отваря 414 нови работни места, индиректно в проекта са били наети повече от 2 хил. души.

Сектор "Възобновяеми енергийни  
източници" - "Ветроком" ЕООД

▶ Инвестицията на компанията е в размер на 164 млн. лв., а с нея са били отворени и 27 нови работни места. "Ветроком" ЕООД е вложила парите в изграждането на "Ветроком", разположен в местността Адово Падало, Стара планина. Вятърният парк се състои от 20 ветрогенератора "Фурландер" с обща генерираща мощност от 50 MW.

▶ Компанията е собственост на "Алпик" АГ - водеща енергийна компания в Швейцария.

Сектор "Образование и здравеопазване" -  
СОК "Камчия" АД

▶ Компанията строи в България международен детски санаторно-оздравителен

комплекс. През 2010 г. в този проект са инвестирани 53.3 млн. лв. и са разкрити 138 нови работни места. Комплексът е проектиран върху площ от 300 дка на левия бряг на р. Камчия в непосредствена близост до морския бряг. В комплекса целогодишно се използва административно-образователният център "Лонгос" с капацитет 450 легла, а през септември беше открит и детският оздравителен лагер "Радуга" с леглова база 600 места. Прегвижда се построяването и на спортен център, летен амфитеатър, лагер "Черноморски" с още 600 места и селище "Пирин", предназначено за персонала и гостите на комплекса. След изграждане на цялата база в СОК "Камчия" ще има 1600 легла.

▶ Общата стойност на проекта е 124 млн. лв.  
▶ СОК "Камчия" е еднолично акционерно дружество - 100% собственост на Правителството на град Москва.

# а 2010 г.

## е ще продължат



“Дополухим” Христо Петров  
СНИМКА БОБИ ТОШЕВ

## инвеститори доказват, че атрактивно място за бизнес

чуждестранни инвестиции. Спадът ще се преодолее с възстановяването на световните финансови пазари.

Целта ни е да се фокусираме върху секторите, които ще увеличат добавената стойност на икономиката - промишлеността, високите технологии и иновациите. Наградените фирми показваха, че България може да бъде привлекателно място за инвестиции дори и по време на криза.

► **Борислав Стефанов**, изпълнителен директор на Българската агенция за инвестиции



” Проектите се реализират благодарение на доброто сътрудничество с различните институции

**Питър Джонс**, директор на вятърен парк “Ветроком”

” Ще продължим да работим в България и ще направим всичко възможно за стабилизирането на икономиката на страната

**Роу Рийд**, изпълнителен директор на “Ей И Ес”

# 45

► фирми са инвестирани над 10 млн. EUR в България през 2010 г.

## След втори опит “Топлофикация-София” вече има нов борд

Новото ръководство има месец, за да подготви план за оздравяване

“Топлофикация-София” вече има нов борд на директорите. В него влизат Стоян Цветанов, Васко Павлов и Любен Параланов. Това реши Столичният общински съвет. Със същото решение бяха освободени сегашният изпълнителен директор на дружеството инж. Петко Милевски и другият представител в борда - Любка Георгиева.

### Кой кой е

Стоян Цветанов е заместник изпълнителен директор по финансовата дейност на “Топлофикация-София”, Васко Павлов е началник на отдел “Реконструкция и модернизация” в дружеството, а Любен Параланов е началник на отдел “Околна среда” в “Марица-изток 1”.

### Като добри стопани

Новите членове на съвета са избрани само временно до провеждането на конкурс за избор на постоянни членове. От опозицията попитаха управляващите от ГЕРБ какви задачи поставят пред новия борд за времето, в което той ще управлява едно от най-големите дружества в страната. “Възлагаме им да управляват дружеството като добър стопанин”, обясни лаконично общинският съветник от ГЕРБ Орлин Алексиев.

До един месец след поемането на постове новите

членове на борда трябва да представят анализ за оздравяване на дружеството. Те имат 4 месеца, за да подготвят предложение за привличане на чужди експерти за изготвянето на становище за управлението на дружеството.

### Пак кривуки

От опозицията се съмняват във възможностите на новите членове на борда да се справят с управлението на “Топлофикация-София”. “Тези тримата не стават за директор на баничарница. Когато станах общински съветник - преди 7 години, дълговете на “Топлофикация-София” бяха 110 млн. лв., а сега са 5 пъти повече”, каза Владимир Каролов от НДСВ.

Георги Кадиев от БСП предложи отлагане на разглеждането на доклада, защото в Агенцията по вписванията не е записано, че дружеството е отново 100% общинско. Според БСП този състав нямало да може да се регистрира, защото имало няколко състава на борда, които не били вписани. Така се поставяло под въпрос доколко изборът на нов борд от Столичния общински съвет е законен.

### Втори опит

Съветът на директорите беше избран от втория опит. В края на октомври общинските съветници отложиха приемането на първоначалните предложения за промени в състава на директорите. Тогава стопанската комисия на СОС предложи Петър Илиев, Петър



► Новите шефове на “Топлофикация-София” трябва да оздравят дружеството, което има над 510 млн. лв. дългове

СНИМКА ЕМИЛИЯ КОСТАДИНОВА

Димитров, които са били служители в “Топлофикация-София”, и финансиста Богомил Николов. Георги Кадиев обаче изнесе скандални данни за първите двама. Според председателя на стопанската комисия Николай Стойнев от ГЕРБ обвиненията впоследствие не са се доказали.

**Дълги спорове и разпадане на кворума**  
И този път споровете около

новия борд се проточиша дълго. След избирането му съветниците от СДС, ДСБ и БСП напуснаха залата. Така кворумът се разпадна. Председателят на СОС Андрей Иванов беше принуден да прекрати заседанието. За да приемат останалите над 40 точки от дневния ред преди коледните празници, общинските съветници ще заседават отново в понеделник.

Красимира Янева

## “Динамо” ще произвежда ветрогенератори и двигатели за електромобили

Сливенският завод отчита ръст от 80% на производството и постига резултатите си отпреди кризата

Сливенският завод “Динамо” ще представи първите прототипи на български ветрогенератор и двигател за електромобил на есенния панаир в Пловдив догодина. Ако от дружеството успеят да намерят пазари за новите си продукти, от 2012 г. може да се започне и със серийното производство. Това съобщи Георги Стоянов, изпълнителен директор на компанията.

Инвестицията във всеки от двата проекта е по около 100 хил. лв. само до фазата “прототип”, а за серийното производство вложенията ще бъдат в милиони левове, казват от “Динамо”. “Смятаме, че и двата продукта са свързани със сектори, които имат добър потенциал за развитие, и очакваме добра възвръщаемост”, казва Стоянов.

### От идеята до продукта

Производството на ветрогенераторите ще бъде на базата на високомощните алтернатори, които заводът прави и изнася за САЩ от около 3 години. Алтернаторите са генератори, които се използват за едрогабаритни превозни средства, като автобуси и камиони. От техническа гледна точка само с известна модификация те ще може да се използват и за ветрогенератори. При двигателите за електромобили обаче се тръгва “от нулата”.

### В края на годината

През 2010 г. “Динамо” отчита продажби в размер на 11 млн. лв., което се равнява на 80% ръст на годишна база. Пак с такъв дял се увеличава и производството, така че компанията успява да достигне обемите от периода преди кризата. Основната причина за по-добрите резултати са увеличените продажби в чужбина. В момента над 90% от продукцията са за



► Прототипът на първия български ветрогенератор трябва да бъде готов за Есенния технически панаир в Пловдив догодина

износ, основно за Русия, Украйна и САЩ.

### Продукти и пазари

Половината от продуктите на сливения завод се използват за първично вграждане в автомобилостроенето, а другата половина са резервни части. Световната финансова криза засегна с еднаква сила и двете сфери, казват от компанията. В момента обаче производството и обслужването на автомобили се възстановяват с

бързи темпове, отчитат от “Динамо”. “Очакванията ни са в края на 2011 г. да отчетем умерен ръст от 20-25%”, прогнозира Стоянов.

От дружеството коментират, че едно от основните предизвикателства не само за тях, но и за целия български пазар в момента е, че нискокачествена китайска продукция се преекеттира и се продава като българска.

Дарина Черкезова

# Ершов: Хората на Събев са ограбили акционерите

Софийският градски съд забрани на Търговския регистър да вписва по партидите на “Петрол холдинг” АД, “Петрол” АД и “Нафтекс петрол” ЕООД

След като пред месец Денис Ершов обвини съдружника си Митко Събев, че заради хазартните му спекулативни сделки на борсата е загубил стотици милиони левове, сега литовецът обвини и доверените лица на Митко Събев в стопански престъпления за над 100 млн. лв. Събев и Ершов имат по 47.5% от капитала на “Петрол холдинг” АД, като чрез холдинга са собственици и в десетки компании, свързани основно с дистрибуцията на горива.

## Поредна гоза обвинения

В писмо до медиите Ершов обвинява Орлин Тодоров, изпълнителен директор на “Петрол холдинг” АД, Светослав Йорданов, изпълнителен директор на “Петрол” АД, и Йордан Георгиев, управител на “Нафтекс петрол” ЕООД. Той обвинява тримата, че са оцетили стотиците инвеститори в публичното “Петрол” АД, “умишлено докарвайки го до фалит”.

“През последните месеци те са продали печеливши компании за по един лев и са купили губещи и задължени дружества за над 50 млн. лв.”, се казва в писмото на Ершов. Според него тримата мениджъри на отделните компании са сключвали еднолитно договори помежду си и са преследвали само личното си облагодетелстване за сметка на хилядите акционери на “Петрол” АД.

“Тримата господа в сговор помежду си са продали през

последните 2 месеца 15% от акциите на “Петрол” АД средно по 1.10 лв. на акция при средна пазарна цена 5-6 лв., с което са ограбили акционерите на “Петрол” АД и “Петрол холдинг” АД с над 65 млн. лв.”, се казва в писмото до медиите.

В последните дни на ноември Ершов обвини Митко Събев, че хазартните му залагания на петролни фючърси костват над 450 млн. лв. моментни задължения на компаниите в групата. “Подобни изказвания на собственик на компания подкопават доверието на финансовите институции, които са финансирали дейността ни”, контрира тогава Митко Събев.

## Синдикату в действие

В последното си писмо Денис Ершов отправя препоръка до всички да не приемат договори, споразумения и анекси, ако зад документите не стоят решения на съвета на директорите на “Петрол холдинг” АД. “В противен случай “Петрол” може да последва съдбата на “Кремиковци”, от което ще пострадат акционерите на компанията и над 6000 работници и служители”, се казва още в писмото.

Подобен мотив с почти същите думи за загриженост за работниците и служителите в “Петрол” изрази и президентът на КТ “Подкрепа” Константин Тренчев. В отговор на писмото на синдикалиста Митко Събев го обвини, че лично той е режисирал



■ Преди около 3 седмици Денис Ершов (на преден план) и Александър Мелник заявиха, че не искат повече да са съдружници с Митко Събев

СНИМКА МАРИНА АНГЕЛОВА

сценариите около “Петрол холдинг”.

## Съд след съг

На 15 декември 2010 г. Софийският градски съд издаде обезпечителна заповед, с която спира всички вписвания по партидите на дружествата, поискани от Орлин Тодоров, Светослав Йорданов и Йордан Георгиев. Спирането е заради бъдещ правен иск, който ще бъде заведен от Денис Ершов срещу неговия съдружник Митко Събев.

Публично борбата за надмощие в “Петрол холдинг” продължава повече от половин година. Неофициално обаче търканията са започнали още през декември 2009 г.

Официално пререканията между двамата стари приятели започнаха след общо събрание на акционерите на “Петрол холдинг” от 28 юни тази година. На него е бил сменен съветът на директорите на холдинга, като на мястото на Събев и неговите приближени

са сложени близки до Ершов. Митко Събев твърди, че въпросното събрание никога не е било провеждано, докато месеци наред Денис Ершов се опитваше да впише промените в Търговския регистър. Тогава започнаха взаимните обвинения в използване на политически протекции за вземане на оперативната власт в “Петрол холдинг”. В спора бяха намесени съдилищата във Варна и София, Търговският регистър към Агенцията по

вписванията (АВ), Министерството на правосъдието, под чиято шапка е АВ, министърът и зам.-министрите на правосъдието, а чрез синдикатите - и премиерът Бойко Борисов. Различията между двамата основни собственици явно вече няма да бъдат изгладени и някой ще трябва да се оттегли от бизнеса. За влизане на други инвеститори говорят и Митко Събев, и Денис Ершов. Преговорите продължават, твърдят и от двата лагера. ■

## Нова голяма сделка с “Агро Финанс” - този път за 25%

Общо 7.892 млн. акции на фонда за земеделска земя смениха собственика си

За по-малко от два месеца по позицията на фонда за земеделска земя “Агро Финанс” АДСИЦ беше сключена нова голяма сделка. На днешната сесия бяха прехвърлени общо 24.49% от всички акции, издадени от компанията.

## Дял

Големият пакет от 6.94 млн. акции се доближава до дела на Saceis Bank Deutschland, която е собственик на 6 823 013 лота на АДСИЦ. Трите фонда на пенсионна

та компания “Доверие” имат общо 6 734 450 лота, показва допълнителната информация към деветмесечния отчет на “Агро Финанс”, като сумарният им дял също е близък до прехвърлените акции. След като сделката се регистрира в Централния депозитар, ще стане ясно кой е купувач на дела.

## Банкер си купи земя

На 18 октомври отново на регулирания пазар беше сключена голяма сделка за 21.6% от капитала на фонда за земеделска земя. Тогава купувач беше “Бромак” ЕООД, което е 100% собственост на банкера Цветан Василев. Чрез “Бромак” Цветан Василев държи и мажоритарния па-

кет акции в Корпоративна търговска банка. Преди да влезе в бизнеса със земеделска земя чрез “Агро Финанс”, бизнесменът Цветан Василев имаше основно интереси във финансовия сектор и беше един от големите кредитори на медийни проекти.

Продавач на 6 969 431 книжа през октомври беше пловдивското “Галакси Пропърти Груп” ООД. В него Атанас Петров и Антон Щерев имат по 31.12% от капитала. С по 18.88% от дяловете в пловдивското дружество са “Ултра Файненшъл Груп Лимитид” и “Радекс Инвест Лимитид”, като и двете офшорки са регистрирани на Британските Вирджински острови. ■

## Имотите на БТК ще останат блокирани

Държавата запазва кантора “Камбуров” за юридически консултант при спора в Международния арбитражен съд

Адвокатската кантората “Камбуров” ще бъде съветник и при разглеждането по същество на жалбата на Агенцията за приватизация (АП) срещу собствениците на БТК в Международния арбитражен съд. “Отстраняването на “Камбуров” не стои на дневен ред”, каза изпълнителният директор на АП Емил Караниколов. По думите му АП

продължава да анализира решенията от Международния арбитражен съд по жалбата за допустимост на съда, че е допустимо да се води дело срещу “Неф телеком”, гарантира, че заповедта върху имоти на БТК, който АП наложи, ще остане в сила. “Съществуващите реална възможност този заповед да отпадне, ако съдът беше отсъдил, че “Неф телеком” не може да бъде страна по делото, каза

Караниколов.

В сряда стана ясно, че заради грешка на юридическия съветник на АП - кантора “Камбуров”, при завеждане на делото България ще трябва да плати на “Адвент интернешънъл” 600 хил. USD. Причината е, че според Международния арбитражен съд компанията няма как да бъде привлечена като ответник по делото. На страната са присъдени и разходите, които консултантите юристи са направили по време на делото. Те са изконсумирали сандвичи, кафета и сокове за 2000 лв., а в общите разходи влизат още 7000 лв. ■

# easyJet увеличава капацитета си с 13% за Лято 2011

Нискотарифният авиопревозвач открива нови маршрути и увеличава полетите до няколко европейски града

Нискотарифната авиокомпания easyJet ще увеличи капацитета си за превоз на пътници с 13% през лятото на 2011 г. в сравнение със същия сезон на предходната година. Това става ясно от програмата за превозвача, публикувана вчера. Плановите на компанията са да бъдат увеличени честотите на полетите до някои популярни дестинации и да се открият нови маршрути във Великобритания и Европа.

## Нови маршрути

Според новата полетна програма авиокомпанията очаква да превози над 40 млн. пътници между 27

март и 29 октомври 2011 г. Превозвачът планира да открие 11 нови маршрута в Европа, като сред тях са и шест нови полета от лондонското летище "Гетуик" до Аман, Измир, Верона, Болоня, Севиля и Абърдийн. Значително ще се увеличат полетите до и от няколко водещи европейски града - Манчестър, Амстердам, Барселона, Женева и Париж (летище "Шарл де Гол").

## Мащабна програма

"Нашата лятна програма за 2011 г. е най-мащабната за компанията досега", коментира изпълнителният директор на easyJet Каролин Маккол. Според нея планът ще засили мрежата на easyJet благодарение на прибавянето на допълнителни честоти на най-популярните маршрути и откриването на нови услуги към различни дестинации. През следващата година easyJet ще извършва полети по 551 маршрута между 129 летища в 30 държави. Авиокомпанията смята, че ще превози 40.64 млн. пътници през летния сезон на 2011 г. в сравнение с 35.95 млн. през предходната година.



► Близо 40 млн. пътници очакват от easyJet през летния сезон на следващата година

СНИМКИ BLOOMBERG

## Неузпълнени очаквания

Броят на превозените пътници през летния сезон на 2010 г. е по-нисък от първоначално предвидения,

съобщават още от компанията, но не уточняват с колко. Причината за това е, че някои от полетите са били отменени заради различни фактори, като

например вулкана в Исландия и европейските стачки на въздушния контрол. От компанията обаче се хвалят, че през последните 10 години easyJet е намалила

въглеродните си емисии с 25% за пътник на километър благодарение на това, че са инвестирани в нови технологии.

Пламен Димитров

# 551

► маршрута обслужва авиокомпанията

# Базел III предвижда алтернатива за банките от страни с малък дълг

Новите капиталови изисквания ще гарантират стабилността на финансовите институции при криза

Банките в страните с малък дълг ще може да прилагат алтернативни мерки, за да изпълнят изискванията по Базел III. Това стана ясно, след като Базелският комитет по банков надзор публикува вчера окончателния текст.

Самите правила бяха съгласувани от лидерите на G-20 в Сеул миналия месец. По-високите изисквания за капитал и ликвидност ще бъдат въведени постепенно между 2013 и 2018 г. и ще гарантират стабилността на финансовите институции при евентуална бъдеща криза.

## Варианти

Някои страни, като Дания и Австралия например, имат много малък обем държавни облигации. Това би попречило на банките да изпълнят условието основната част от ликвидния им буфер да бъде под формата

на нискорискови държавни ценни книжа. Затова се предвиждат алтернативни варианти, казва представител на Базелския комитет пред Reuters. Макар че схемата все още се разработва, сред предвижданите мерки са трезорите да използват за целта дългови книжа на друга държава или облигации с покритие.

## Предостатъчно време

Анализатори коментират, че правилата са разписани така, че да определят общи стандарти, които да може да бъдат допълнени от надзорните органи в отделните страни в зависимост от нуждите. Базелският комитет обединява регулаторите на 27 страни, сред които големите европейски икономики, САЩ, Япония, Русия, Китай и т. н. Според комитета финансовите институции разполагат с достатъчно време да се съобразят с новите изисквания и няма да бъдат принудени да ограничат кредитирането в ущърб на икономиката. "Преходният период дава на банките предостатъчно време да изпълнят новите стандарти,

без с това да се застрашава икономическото възстановяване, като в същото време се повишава защитата в системата срещу икономически и финансови шокове", каза председателят на Базелския комитет Ноут Велинк.

## Хипотеза

Базел III предвижда банките да увеличат адекватността на първичния си капитал до 7%, което включва и нов допълнителен защитен буфер от 2.5%. По изчисления на Базелския комитет, ако изискването беше въведено в края на 2009 г., на 94-те най-големи международни банки в света нямаше да им достигнат 577 млрд. EUR, за да го изпълнят.

# 577

► млрд. EUR нямаше да достигнат на 94-те най-големи международни банки в света, ако новите капиталови изисквания бяха въведени в края на 2009 г.



► Банките ще имат достатъчно време да изпълнят новите условия, без с това да се застрашава икономическото възстановяване, каза председателят на Базелския комитет по банков надзор Ноут Велинк

# 16 ПАЗАРИ

## Цени на петрол и петролни продукти

Вид	Борса	Единица	Януари	Февруари
Суров петрол	NYMEX	USD/б	88,42	89,11
Брент	ICE	USD/б	92,09	92,09
Газовол	ICE	USD/т	769,25	774
Природен газ	NYMEX	USD/MMBtu	4,18	4,2
Бензин 95	NYMEX	USD/т	820	-
Нафта	NYMEX	USD/т	826	-

## Фючърси на агрокултури

Вид	Разновидност	Борса	Единица	Януари
Пшеница	Soft Red	CBT	USD/m	280,72
Царевица	Yellow	CBT	USD/m	230,76
Ечемик	Feed	ASX	USD/m	184,98
Памук	No.2	NYBOT	USD/m	3221,78
Kaiko		NYBOT	USD/m	3028,00
Kafo	Arabica	NYBOT	USD/m	4788,36
Соя	No.2	ICE	USD/m	481,79
Захар	White	NYSE LIFFE	USD/m	767,20

Борси: CBOT - Чикагска стокова борса; CME - Чикагска търговска борса; NYBOT - Нюйоркска стокова борса; ASE - Австралийска стокова борса

## Спот цени на цветни метали

Вид	Борса	Единица	Цена	Зм.
Мед	LME	USD/т	9050	8950,5
Калай	LME	USD/т	26200	25850
Олово	LME	USD/т	2380	2375
Цинк	LME	USD/т	2209	2215
Алуминий	LME	USD/т	2296	2305
Никел	LME	USD/т	24255	24400
Алуминиева сплав	LME	USD/т	2230	2225

## Цени на благородни метали

Вид	Борса	Единица	Купува	Продава
Злато	LME	USD/т.р.у.	1361,95	1362,45
Сребро	LME	USD/т.р.у.	28,39	28,41
Платина	LME	USD/т.р.у.	1690	1694
Паладий	LME	USD/т.р.у.	730,25	731,5
Родий	LME	USD/т.р.у.	2320	2310

Източник: Bloomberg

Мерни единици: 1 lb. соя = 27.216 kg ; 1 lb. царевица = 25.4016 kg ; 1USD = 1 U.S. cent  
1 lb. овес = 15.4224 kg ; 1 lb. = 0.4536 kg ; 1 cwt = 50 kg ; 1 gal. = 3.785 л ; 1 MT = 1000 kg

## Курсове за митнически оценки

Валута	Код	За	Стойност
Currency	Code	For	Rate
АВСТРАЛИЙСКИ ДОЛАР	AUD	1	1,4172
БРАЗИЛСКИ РЕАЛ	BRL	10	8,3511
КАНАДСКИ ДОЛАР	CAD	1	1,4195
ШВЕЙЦАРСКИ ФРАНК	CHF	1	1,4568
КИТАЙСКИ РЕНМИНБИ ЮАН	CNY	100	7,9521
ЧЕШКА КРОНА	CZK	100	2,6235
ДАТСКА КРОНА	DKK	10	2,6235
ЕСТОНСКА КРОНА	EER	10	1,2500
БРИТАНСКА ЛИРА	GBP	1	2,3038
ХОНГОНГСКИ ДОЛАР	HKD	10	1,8704
ХЪРВАТСКА КУНА	HRK	10	2,6457
УНГАРСКИ ФОРИНТ	HUF	1000	7,0326
ИНДОНЕЗИЙСКА РУПИЯ	IDR	10000	1,6110
ИНДИЙСКА РУПИЯ	INR	100	3,1975
ЯПОНСКА ЙЕНА	JPY	100	1,7385
ЮЖНОКОРЕЙСКИ ВОН	KRW	1000	1,2655
ЛИТОВСКИ ЛИТАС	LTL	10	5,6645
ЛАТВИЙСКИ ЛАТ	LVL	1	2,7566
МЕКСИКАНСКО ПЕСО	MXN	10	1,703
МАЛАЙЗИЙСКИ РИНГИТ	MYR	10	4,5917
НОРВЕЖСКА КРОНА	NOK	10	2,3895
НОВОЗЕЛАНДСКИ ДОЛАР	NZD	1	1,1132
ФИЛИПИНСКО ПЕСО	PHP	100	3,2983
ПОЛСКА ЗЛОТА	PLN	10	4,9340
НОВА РУМЪНСКА ЛЕЯ	RON	10	4,5522
РУСКА РУБЛА	RUB	100	4,6218
ШВЕДСКА КРОНА	SEK	10	2,0811
СИНГАПУРСКИ ДОЛАР	SGD	1	1,1107
ТАЙЛАНДСКИ БАТ	THB	100	4,8304
ТУРСКА ЛИРА	TRY	10	9,9326
ЩАТСКИ ДОЛАР	USD	1	1,4508
ЮЖНОАФРИКАНСКИ РАНД	ZAR	10	2,0531
ЕВРО	EUR	1	1,9558

Валутния курс за митнически цели е курсът на БНБ определен в предпоследната сряда от месеца и публикуван този или на следващия ден, който се използва през следващия календарен месец, освен ако не бъде заменен от курса определен по чл. 91 от ППЗМ. Курсовете са валидни до 24.00 часа на 31.12.2010.

Тип	Валута	Емисионна стойност за поръчки подадени до 15.00 ч. на 15.12.2010 г.				Цена при обратно изкупуване
		До 5 000 евро	От 5 001 до 10 000 евро	От 10 001 до 20 000 евро	Над 20 001 евро	
консервативен	USD	157,44	156,67	155,90	155,52	153,60
консервативен	EUR	11,77	11,71	11,65	11,62	11,48
консервативен	EUR	83,28	82,87	82,47	82,06	80,85
балансирен	EUR	102,85	102,35	101,85	101,35	99,85
балансирен	EUR	800,16	796,27	792,39	788,50	776,85
високодоходен	EUR	187,28	186,39	185,49	184,60	178,36
високодоходен	EUR	83,83	83,43	83,03	82,63	80,61
високодоходен	EUR	168,98	168,17	167,35	166,54	162,48
високодоходен	EUR	337,19	335,58	333,98	332,37	321,13
високодоходен	EUR	211,16	210,15	209,14	208,14	201,10
високодоходен	EUR	254,08	252,87	251,66	250,45	241,98
високодоходен	EUR	96,40	95,94	95,48	95,02	91,81
консервативен	EUR	237,09	235,96	234,83	233,70	225,80

Нетната стойност на активите на дял е равна на цената на обратното изкупуване. Информация за проспектите и правилата на фондовете може да бъде получена на тел. 0700 10 000, както и на интернет адреси [www.ram.at](http://www.ram.at) и [www.ram.bg](http://www.ram.bg)

## Котировки на взаимните фондове

Фонд	Тип	Ем. сп. (млн)	ЦМ	Договорност и Риск			
				От началото на годината (не се анюализира)	Спонтанно отклонение	За последните 12 месеца	От началото на публ. преразглеждане (анюализирано)
Автора Капитал АД							
Автора Кепитъл - балансиран	Смесен - балансиран	4.8030	4.9951	4.8030	4.7069	-6.73%	15.76%
Автора Кепитъл - сглоба COMMON FUND	фонд в акции	7.4030	7.6991	7.4030	7.2549	4.51%	14.54%
ДФ Автора Кепитъл Оligationска Европа	фонд в акции	10.1750	10.3276	10.5820	0.0000	1.15%	0.09%
Активна Асет Мениджмънт АД							
ДФ Активна Високодоходен	фонд в акции	2.1478				-13.82%	29.08%
ДФ Активна Балансиран	Смесен - балансиран	2.5340				-14.81%	25.64%
Астра Асет Мениджмънт АД							
ДФ Астра Кеш	фонд на паричен пазар	11.4511	11.4454	11.4282	11.4397	6.55%	0.12%
ДФ Астра Баланс	Смесен - балансиран	10.8310	10.7771	10.6693	10.7322	0.63%	3.44%
ДФ Астра Плюс	фонд в акции	10.0343	9.9844	9.8346	9.8846	-2.88%	8.29%
БенчМарк Асет Мениджмънт АД							
ДФ БенчМарк Фонд 1 Акции и Облигации	Смесен - балансиран	13.4299				-0.93%	5.68%
ИД БенчМарк Фонд 2 Акции	фонд в акции	7.8870				-6.77%	10.73%
ДФ БенчМарк Фонд 3 Сектор Недвижими Имоти	фонд в акции	4.3209				-26.91%	12.80%
ДФ БенчМарк Фонд 4 Енегетика	фонд в акции	7.9926				-2.03%	11.72%
ДФ БенчМарк Фонд 5 ЦИЕ	фонд в акции	11.3433				7.32%	12.80%
БенчМарк Фонд 6 Паричен	фонд на паричен пазар	12.2399				7.89%	0.20%
Болкан Капитал Мениджмънт АД							
ДФ БКМ Балансиран Капитал	Смесен - балансиран	82.5803	90.22	82.2913	82.5803	-0.43%	1.18%
ДФ Европа	фонд в акции	47.5018				-8.47%	2.24%
ДФ Балкани	фонд в акции	64.1920				-6.89%	5.06%
Барчев Мениджмънт Компани ЕАД							
ДФ Барчев Високодоходен фонд	фонд в акции	97.9844				-5.27%	3.28%
ДФ Барчев Балансиран фонд	Смесен - балансиран	79.2694				-5.00%	2.43%
ДСК Управление на Активи АД							
ДФ ДСК Стандарт	фонд в облигации	1.32530				6.03%	0.70%
ДФ ДСК Баланс	Смесен - балансиран	1.09075				1.08423	4.01%
ДФ ДСК Растек	фонд в акции	0.76023				-2.74%	8.01%
ДФ ДСК Имоти	Смесен - консервативен	0.75476				2.83%	2.59%
ДФ ДСК Евро Актив	Смесен - консервативен	1.05458				2.80%	0.48%
Елана Фонд Мениджмънт АД							
ДФ Елана Балансиран Евро Фонд	Смесен - балансиран	99.8032				-3.34%	6.27%
ДФ Елана Балансиран Доларов Фонд	Смесен - балансиран	104.1970				-5.22%	5.38%
ИД Елана Високодоходен Фонд	фонд в акции	84.5847				-6.62%	8.30%
ДФ Елана Фонд Паричен Пазар	фонд на паричен пазар	124.5048				0.45%	0.45%
ДФ Елана Долар Фонд	Смесен - балансиран	94.5542				4.73%	2.17%
ДФ Елана Еврофонд	Смесен - консервативен	107.9685				5.31%	0.54%
ДФ Елана Глобален Фонд Акции	фонд в акции	101.0075				0.0000	N/A
Златен Лев Капитал АД							
ИД Златен Лев	Смесен - балансиран	4.8229	go 100 000 лв.	em 100 001 go 1 000 000 лв.	em 1 000 000 лв.	-1.63%	7.59%
ДФ Златен Лев Индекс 30	фонд в акции	0.9267	0.9221	0.9198	0.9152	-12.92%	13.42%
Капман Асет Мениджмънт АД							
ДФ Капман Фикс	фонд на паричен пазар	0.0000				N/A	N/A
ИД Капман Капитал	Смесен - балансиран	17.3800				-7.21%	6.77%
ДФ Капман Макс	фонд в акции	10.6452				-12.77%	8.75%
Карол Капитал Мениджмънт ЕАД							
ИД Адванс Инвест	фонд в акции	1.1315				-12.67%	11.21%
ДФ Адванс Източна Европа	фонд в акции	0.8024				15.00%	16.48%
Адванс IPO Фонд	фонд в акции	1.0471				19.41%	10.21%
КД Инвестимент ЕАД							
ДФ КД Облигации България	фонд в облигации	131.4639	em 100 000 лв.	em 100 000 лв.	em 100 000 лв.	4.17%	3.19%
ИД КД Пеликан	Смесен - балансиран	14.2411				-5.37%	8.13%
ДФ КД Акции България	фонд в акции	0.7585				1.23%	15.14%
КТБ Асет Мениджмънт АД							
КТБ Балансиран Фонд	Смесен - балансиран	817.9986				4.89%	3.67%
КТБ Фонд Акции	фонд в акции	731.8353				3.22%	4.09%
ОББ Асет Мениджмънт АД							
ДФ ОББ Патримониум Облигации	фонд в облигации	11.5529				6.29%	1.12%
ИД ОББ Балансиран Фонд	Смесен - балансиран	122.6408				2.18%	5.11%
ДФ ОББ Премии Акции	фонд в акции	6.9701				-1.04%	10.06%
ДФ ОББ Патримониум Земл	фонд в акции	10.3470				2.76%	2.43%
Оверон Финанс АД							
ДФ Оверон ПРЕСТО	фонд в акции	7.8919				0.0000	N/A
Побс Асет Мениджмънт АД							
ДФ ПИБ-Авангард	фонд в акции	0.5539				5.21%	8.14%
ДФ ПИБ-Класик	Смесен - балансиран	0.7590				1.68%	3.42%
ДФ ПИБ-Гарант	Смесен - консервативен	1.0074				4.47%	1.00%
Райфайзен Асет Мениджмънт (България) ЕАД							
Райфайзен (България) Фонд Паричен Пазар	фонд на паричен пазар	1.2814	em 50 000 лв. / 40000 USD	em 50 000 лв. / 40000 USD	em 50 000 лв. / 40000 USD	1.2795	5.80%
Райфайзен (България) Фонд Облигации	фонд в облигации	1.3030				1.2952	0.81%
Райфайзен (България) Балансиран Фонд	Смесен - балансиран	0.8705				0.8635	0.12%
Райфайзен (България) Фонд Акции	фонд в акции	0.6367				0.6335	-5.64%
Райфайзен (България) Балансиран Доларов Фонд	Смесен - балансиран	0.7173				0.715	-6.02%
Райфайзен (България) Фонд Защитени Инвестиции в Евро	фонд на паричен пазар						
Своден период от 07.08.2010 до 16.08.2010		0.0000				0.0000	N/A
Лимитиран период от 17.08.2010 до 14.11.2010		1.0446				0.9924	N/A
Сентинел Асет Мениджмънт АД							
Договорен фонд Сентинел - Репид	фонд на пар						

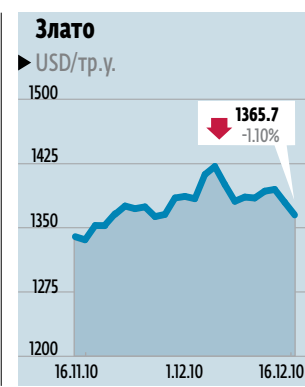


**Индекс на деня**

**1.33**

► процента се понижи хонконгският индекс Hang Seng и достигна 22 668.78 пункта

” По време на борсовата сесия в четвъртък измителът загуби 307 пункта от стойността си. Червената вълна в Азия беше предизвикана от лошото представяне на банките



” Цената на златото отчете повишение и по време на вечерашната сесия в Лондон достигна 1365.75 USD/тр.у. Ценният метал остана на губещата територия заради по-силния долар

**Стока на деня**

**1.55**

► процента спечели памукът на борсата в Ню Йорк и стигна 3182 USD/m

” На последната борсова сесия влакното поскъпна с 49 USD заради силното търсене. Спекулациите за по-малка реколта в САЩ бяха водещ фактор за растежа

# Китай ще увеличи експортната такса на някои редки елементи с 25%

Китай ще увеличи експортната такса за някои от редките елементи до 25% през следващата година, това обявиха от китайското финансово министерство. В момента азиатската държава осигурява 90% от световното потребление на редки елементи. От министерството отказаха да дадат точна причина за това, но според анализатори то е пореден опит да се ограничи износът.

**Георги Георгиев**  
georgi.georgiev@pari.bg



” Цената на неодимиевия оксид е скочила до 88.5 USD/kg през 2010 от 19.12 USD/kg през 2009 г.

През втората половина на 2010 г. китайските власти намалиха експортните квоти със 72%, което предизвика рязък скок в цената и показа огромната зависимост от китайските доставки. Министърът на търговията заяви, че през 2011 г. ще има ново ограничаване на износа, но той все още се обсъжда. Изчисления на енергийното министерство на САЩ са показали, че в момента доставките са на ръба и ако бъдат свити още, нуждите на производителите няма да може да бъдат посрещнати.

Така експортната такса на елемента неодимий ще скочи от сегашните 15 до 25%. Елементът се използва при производството на батерии за хибридни автомобили, включително и произведжаните от Toyota Motor Corp. При други два елемента, латаний и церий, поскъпването ще достигне 25%, тъй като до този момент изно-

сът им не се облагаше с такси. Елементите се използват както при хибридните елементи, така и при полирането на полупроводниците. Очаква се неодимият и диспосият да се покачат с 15 и 20%, като двата елемента се използват при производството на твърдите дискове на преносимите компютри.

Според говорителя на японската Hitachi Metals Ltd. допълнителната такса няма да се отрази върху бизнеса, защото основната тежест на по-високата цена ще бъде понесена от крайните потребители.

В САЩ, за да се отвори мина за добиване на редки елементи, са необходими от 7 до 10 години по данни на енергийното министерство. Затова министерството обмисля да започне проучвания за най-ключовите елементи и да работи активно с Япония и Европа за намаляване на риска от прекъсване на доставките. □



► Китай губи 90% от редките елементи в света, което поставя под зависимост останалите гържачи

СНИМКИ BLOOMBERG

# Големите запаси и силният долар сринаха цената на медта

Цената на медта се понижи за трети пореден ден, след като стана ясно, че запасите от метала са се увеличили. Не по-малко влияние продължава да имат и спекулациите, че Китайската народна банка може да увеличи отново лихвения си процент в борбата с инфлацията.

**Георги Георгиев**  
georgi.georgiev@pari.bg

” На последната борсова сесия в Лондон цената на медта с незабавна доставка падна с 0.98% до 9050 USD/t

Запасите от мед, наблюдавани от Лондонската борса за метали, са се увеличили за четвърти пореден ден до най-високото ниво от 17 ноември насам, показват изчисленията на борсата. Запасите са стигнали 360.8 хил. т, което е увеличение от 3.5% за изминалите четири дни. Сливът на акциите в Азия за втори пореден ден също

повлия върху цената на метала. Най-губещи там бяха банките и металургичните компании.

Дори данните за началното жилищно строителство в САЩ не успяха да ограничат спада. Данните на американското правителство показват, че през ноември са започнати



► Медта остана под натиска на силния долар и увеличаващите се всекидневно запаси

555 хил. жилищни сгради, което е ръст от 3.9%. На последната борсова сесия в Лондон цената на медта с незабавна доставка падна с 0.98%

до 9050 USD/t. При тримесечните доставки понижението достигна 1.4%, като цената там отново слезе под 9000 USD/t. □

Цена (HCA) на негистрибутивна единица клас А за 15.12.2010 г.		
Pioneer Investments Pioneer Funds и Pioneer P.F.	Pioneer Funds и Pioneer P.F.	
	USD клас	EUR клас
Pioneer Funds - Американски Фонд Пауинър	5,7	4,28
Pioneer Funds - Акции от евро Средиземноморския регион и Развиваща се Европа	27,1	20,33
Pioneer Funds - Японски акции	2,65	1,99
Pioneer Funds - Акции на развиващи се пазари	11,39	8,55
Pioneer Funds - Акции Велик Китай	12,67	9,51
Pioneer Funds - Акции от Тихоокеанския Район без Япония	9,18	6,89
Pioneer Funds - Европейски компании с малка капитализация	7,87	5,91
Pioneer Funds - Водещи Европейски Компании	6,71	5,03
Pioneer Funds - Световни тенденции		
Pioneer Funds - Облигази на развиващи се пазари	12,44	9,33
Pioneer Funds - Американски Високодоходен	9,28	6,96
Pioneer Funds - Стратегически доход	9,09	6,82
Pioneer Funds - Европейски корпоративни облигази	9,41	7,06
Pioneer Funds - Европейски облигази	10,09	7,57
Pioneer Funds - Краткосрочен в щатски долари	6,09	4,57
Pioneer Funds - Краткосрочен в евро	8,13	6,1
Pioneer Funds - Глобален селективен	71,57	53,69
Pioneer P.F. - Евро Защитен		
Pioneer P.F. - Глобален дефанзивен	7,99	5,99
Pioneer P.F. - Глобален дефанзивен плус		
Pioneer P.F. - Глобален динамичен		
Pioneer P.F. - Глобален прогресивен		
Pioneer Funds - Стоков Алфа	67,75	50,83
Pioneer Funds - Глобални Облигази Агрегатен	84,73	63,57
Pioneer Funds - Европейски акции стойност		70,17
Pioneer Funds - Американски - ръст-проучвателен	110,76	83,1
Pioneer Funds - Глобален гъвкав	93,94	70,48
Pioneer Funds - Абсолютна доходност равновесен		54,79
Общо активи от директни продажби на Pioneer Funds и Pioneer P.F. в България (без прокут Авангарг)	€ 91 799 432	

Съсловията за инвестиране в Pioneer Funds (Фондове "Пауинър") и Pioneer P.F. (Пауинър П.Ф.) можете да се запознаете във всички клонове на УНИКРЕДИТ БУЛБАНК АД или на адрес www.pioneerinvestments.cz/bg. Уникредит Булбанк АД създаде безплатната телефонна линия 0 800 14 000 (Телефонната линия е на цената на един градски разговор, независимо откъде се обажда). Предишните резултати от дейността на Фонда нямат по необходимост връзка с бъдещите резултати от тази дейност. Стойността на инвестициите и доходът от тях могат да се повишат, но и понижат без гаранция за печалба и при съществуването на риск за инвеститорите да не си възстановят пълния размер на вложените от тях средства. Инвестициите във Фонда не са гарантирани от гаранционен фонд, създаден от гържачата, или с друг вид гаранция.

# Оценката на Twitter стигна 3.7 млрд. USD

Нарастващата популярност на социалния сайт доведе до рязък скок в цената му

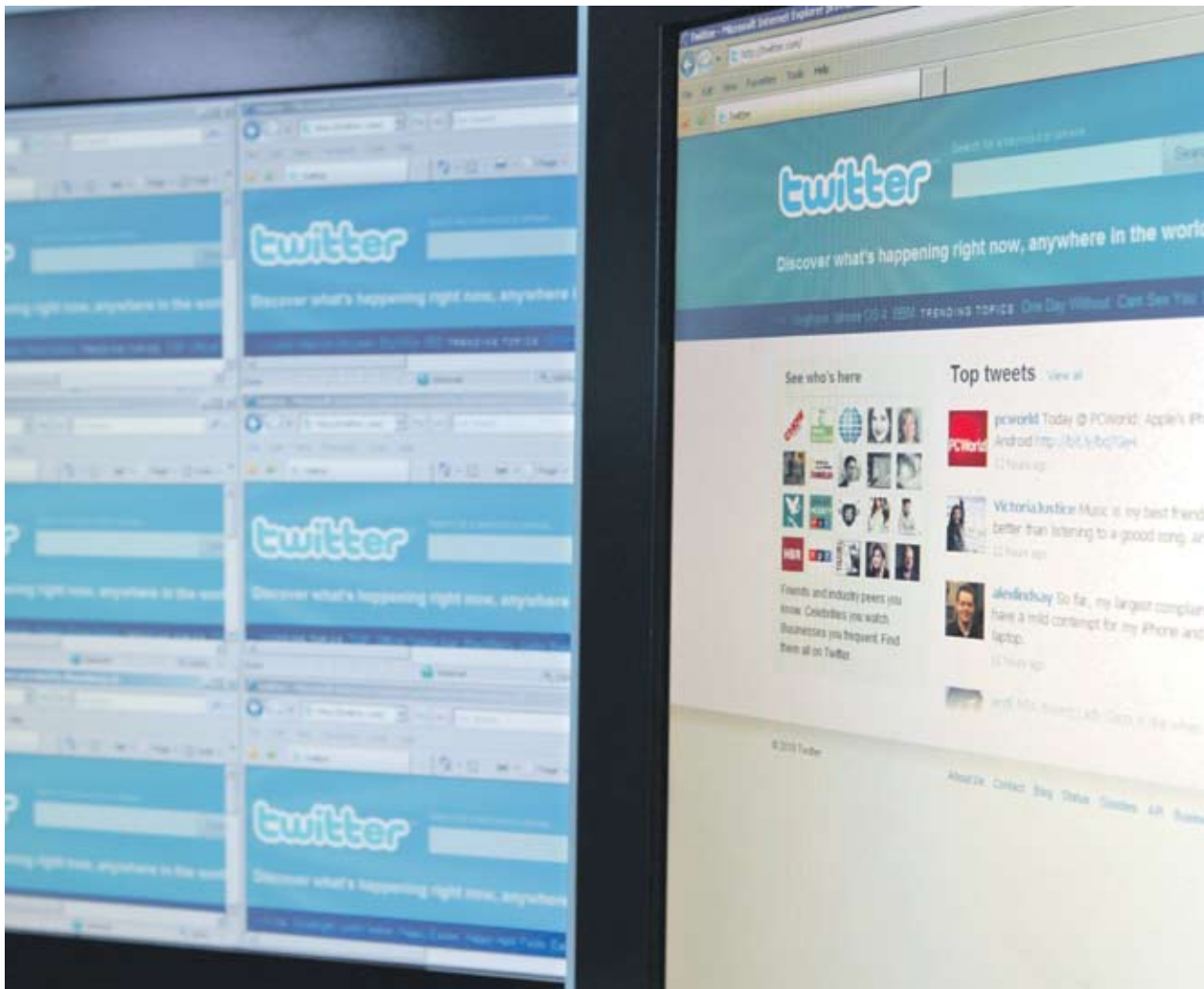
След инвестиция от 200 млн. USD от базираната в Силиконовата долина компания Kleiner Perkins Caufield&Byers микроблогинг сайтът Twitter повиши цената си до 3.7 млрд. USD. След като тази пролет компанията стартира услуга за рекламни позиционирани туитове, се очакваше стойността ѝ да нарасне до 1.54 млрд. USD до 2013 г. Изненадващият успех на подобната на AdWords (на Google) услуга обаче привлече нови инвеститори.

## Експанзия

Новите постъпления ще помогнат на Twitter да разшири дейността и персонала си. В момента микроблогинг сайтът има 175 млн. потребители и е в челната тройка на най-бързо развиващите се социално-мрежови интернет компании заедно с Facebook и гейм компанията Zynga. Facebook е на първо място с оценка за 45 млрд. USD.

## Промени в управлението

Twitter добави и двама нови членове към борда на директорите си, единият от които е Давид Розенблат. Той е бившият шеф на ком-



► Няколко компании вече проявиха желание да закупят Twitter, но офертите им бяха отхвърлени СНИМКА BLOOMBERG

панията за интернет реклама DoubleClick. DC беше закупена от Google през април 2007 г. за 3 млрд. USD (два пъти повече от похарчените за YouTube). Благодарение на софтуерните разработки на DoubleClick Google се превърна в монополист на пазара за онлайн реклама, обхващайки над 80% от него в световен мащаб. Привличането на Розенблат към екипа на Twitter показва стремежа

на микроблогинг сайта за сериозно стъпване на пазара за онлайн реклама.

## Притегателна сила

Социалните сайтове са следени с голям интерес от инвеститорите с надеждата в бъдеще да успеят да придобият дял от тях. Според специалисти инвестицията в Twitter може да тласне цената на компанията още по-високо, защото ще го стимулира да

търси повече възможности за печалба. До момента няколко компании проявиха желание да закупят Twitter (Google, Apple, Verizon и др.), но компанията отхвърли офертите им.

Twitter присъства и в тазгодишната класация „Топ 10 от Всичко“ на списание Тайм с новия си редизайн и със самото си съществуване в две отделни категории. Според списанието сайтът има огромно влияние вър-

ху бизнеса. С лесната си достъпност (Twitter често е интегриран в приложенията към операционните системи за таблети и смартфони) той все по-често е използван за комуникация на корпоративно ниво и следене на тенденциите и интересите на потребителите. Все повече компании създават „официални“ Twitter акаунти, с които са в постоянна връзка с клиентите си. ■

## ► За какво се използва Twitter

Безсмислено бърборене	40%
Диалози	38%
Верижни писма	9%
Самореклама	6%
Спам	4%
Новини	4%

# 200

► млн. USD нови инвестиции привлече Twitter

## Услуга Web 2 самоубийство

► Web 2.0 Suicide Machine е услуга, която позволява на всеки потребител на Facebook, MySpace, LinkedIn и Twitter, на кого-то са му писали социалните сайтове, да се „самоубие“. След като посочи в програмата потребителското си име и парола за избрания сайт, тя изтрива цялата му лична информация, снимки и приятелски връзки, без да деактивира акаунта. След като процедурата приключи, целият виртуален живот на потребителя се запазва в банка.

# Facebook може да увеличи приходите си до 2 млрд. USD през тази година



► Управляваната от Марк Цукърбърг социална мрежа изпревари Yahoo! по брой на потребители и се нареде трета след Google и Microsoft

СНИМКА REUTERS

Със своите 500 млн. потребители социалната мрежа става все по-атрактивна среда за рекламодателите

Приходите на Facebook може да се удвоят тази година, съобщиха източници, близки до компанията. През 2009 г. Facebook реализира продажби за 800 млн. USD, като първоначалните прогнози бяха тази година сумата да е 1.5 млрд. USD. Новите прогнози обаче са компанията да отчете приходи от 2 млрд. USD за 2010 г.

## Нагоре

Със своите 500 млн. потребители Facebook става все по-атрактивна среда за рекламодателите от най-малките локални еднолични търговци, популяризиращи бизнеса си, до огромни корпорации като Coca-Cola Co.,

JPMorgan Chase&Co., Adidas AG и др.

През октомври социалната мрежа задмина доайена в онлайн рекламата Yahoo! Inc. по брой на потребители, заемайки трето място в класацията веднага след Google и Microsoft.

Основана през 2004 г., социалната мрежа Facebook може да се окаже, че е достигнала прага от 2 млрд. USD годишна печалба много по-бързо от Yahoo!. Yahoo! беше основана през 1994 г. и достигна 1.6 млрд. USD приходи едва през 2003 г. и 3.6 млрд. USD през 2004 г.

Лидерът в онлайн търсенето Google пък съществува от 1998 г., като през 2004 г. приходите на търсачката достигнаха 3.2 млрд. USD. Причината за това е силното развитие на системите за реклама в социалните мрежи през последните две години.

## Стратегия

В същото време Facebook не промени цената за реклама. Очакван ход, при положение че нарастващата потребителска маса води до по-голям интерес към сравнително ограниченото количество рекламни площи.

За сметка на това екипът на Facebook отчете засиления интерес към сайта като гейминг платформа и въведе унифицирана система от кредити - виртуална валута, закупувана с реални пари, която може да се използва в над 80% от игрите.

Страничен ефект от развитието на фейсбук е възходът на гейм компанията Zynga, която от малък разработчик на флеш игри след серия от стратегически покупки на други компании се превърна в най-големия разработчик на забавления за Facebook с офиси във всички по-големи държави. ■

# АВТОПАРИ

## ВЪПРОС НА ШВЕДСКА ЧЕСТ

Saab 95 се лута между премиерата и провокацията на годината

Всичко това можеше да не се случи изобщо. След като General Motors изпадна в сериозни финансови затруднения, едно от първите категорични решения беше обявяването на несъстоятелност на Saab - автомобилен производител, който за над 20-те години в собственост на американците загуби много от чара си, беше третиран като нежеланото дете от предишен брак на родителите си и живееше съдбата на вечния лузър, когото никой не разбира, а и не иска дори да изслуша.

Saab 95 трябваше да се появи като последен опит на шведско-американската кооперация. Но не се появи и готовият на 99% проект беше напъхан в картонени кутии и електронни бази данни. Причината днес все пак да го виждаме по улиците е решението за възвръщане на марката Saab, след като холандският нишов производител Spyker, подкрепен от руски капитали, придоби производствените мощности в Тролхотан и легендарната марка с корени в авиацията.

От готовия на 99% проект Spyker се възползват категорично и добавят един процент маркетингови кампании със затвърждаваща силата на бранда характер. Новият 95 наследява лимузина, създадена преди повече от 13 години, и ако не сте карали модели на други производители през това време, то със сигурност ще сте убедени, че наследникът прави всичко по-добре от предшественика си. Технологичната близост с Opel Insignia ще е очевидна само за професионалния наблюдател, който ще разпознае определени копчета от арматурното табло, дизайна на волана и други дребни естетически елементи в купето. Също така само той ще усети от пръв поглед добре познатите Opel мотори под предния капак. Опитайте двулитровия турбодизел с мощност от 160 конски сили, който върши чудесно работата си да ви придвижва спокойно и без стрес при предвидим среден разход.

Saab 95 е забавляващо и любопитно изживяване. Формата на каросерията е много добра и по този въпрос няма спор. Обтекаемите ѝ контури и характерен силует отличава тази лимузина в трафика по начин, който мислехме, че вече е невъзможен. С дължина от 5.01 метра 95 е 14 сантиметра по-голям от Е-класата на Mercedes и само 7 см по-къса от S-класата. На задния ѝ ред седалки мястото е повече от достатъчно, макар и за по-едрихте господи от северен тип да има дефицит на пространство над темето. Отпред пък усещането е леко притиснато заради характер-



### HUD

Предлаганият като екстра хедъп дисплей пред водача е едно от най-добрите технически решения на пазара сравнено със системата на BMW. Осветен в Saab зелено, дисплеят предлага информация за скоростта, подаден мигащ, както и възможност да гледате оборотите на мотора.

### Модерни технологии

Електронният starter на автомобила се активира с бутон, разположен по старата Saab традиция зад скоростния лост. Като екстра се предлага и система за спазване на пътна маркировка, както и за разпознаване на знаците за ограничение на скоростта.



### Saab 95 2.0 TiD Vector

Двигател 4-цилиндров турбодизел  
Работен обем 1956 куб. см  
Мощност 160 k.c./118 kW  
Въртящ момент 350 Nm при 1750 об./мин  
Трансмисия шестстепенна автоматична  
Тегло 1685 kg  
Ускорение 0-100 км/ч 10.1 сек  
Максимална скорост 209 км/ч  
Среден разход 6.8 л/100 км  
Емисии CO2 на км 179 г  
Цена 73 500 лв.

ната форма на арматурното табло. Във философията на новия собственик Spyker е култивирането и акцентът върху класическите детайли, които отличават един Saab. Един от тях е отново разположението на стартера зад скоростния лост. Сега той вече е Start-Stop бутон, като при ръчни скорости

отново ще е необходимо да сложите на задна, за да можете да стартирате мотора. Върху масивното табло ще откриете бутона Night Panel - с неговото натискане всички показатели с изключение на километража изгасват, като това е особено удобно при дълъг път през нощта. Светлините на таблото греят

в мек зелен нюанс, който не изморява, а в десния горен ъгъл на инструментите ще видите индикатора за налягането в турбото - задължителен отличителен белег на бившата шведска фабрика. Поведението на пътя е сигурно и балансирано, като избраният подход е по-скоро консервативен и без изнена-

ди. В завой голямата и тежка лимузина седи стабилно и е трудно да бъде провокирана. И всичко щеше да е чудесно, ако не бяха пластмасите в интериора. Дори в Opel вече слагат по-добри панели. Още повече че при цена от над 60 хиляди лева е обръквач подобен подбор на материалите. Амбициите

на Saab са да привлече като начало своите най-верни фенове, а впоследствие да спечели и клиенти от други марки. Това се очертава да бъде една много дълга и изпълнена с чиста вяра мисия. Но вероятно и никой не си е правил илюзии, че ще е лесно.

Александър Бойчев

WEEKEND

# Няма безплатен коледен обяд

Първо правило: без паника!

23.00 ч в навечерието на Коледа. Децата са приспани, гостите пият кафе, а масата е още отрупана с останки от седемте ястия. И макар да ви се иска да си кажете "Край, свърши се" и да се утешите с поверието, че храната на Бъдни вечер се оставя на трапезата през нощта, битката съвсем не е приключила. Утрешният ден трябва да започне в 7.00 сутринта, ако искате коледният обяд да е готов навреме. Но... късно е за паника: време е за сън.

Най-добрият начин да запазите разсъдък си по вре-

**Теогора Мусева**  
teodora.mousseva@pari.bg



ме на коледните гощавки е планиране, планиране и пак планиране. Затова ви предлагаме цялостна стратегия за справяне с препястствията по пътя към перфектния

(ако въобще има такъв) коледен обяд: от логистиката до три менюта, приготвени специално от столични шеф-готвачи.

**Опознай врага**

Трябва да знаете колко души очаквате - колко деца, свекърви, зълви, капризни и алергични гости, и горе-долу какво ще готвите. Коледа е празникът на списъците: направете списък с всичко, което ви хрумне - това поне го можете добре. Отворете кухненските шкафове и вижте какво имате и какво ви трябва. Не, не се паникьосвайте. Време е за сън.

**Бъгни вечер**

Усецането ви е познато: макар че работният ден е приключил, вече сте с единия крак в утрешния ден и въпреки умората събирате последни сили, за да подготвите плавното протичане на сутринта. Това



►Изготвено от Жоро Иванов, главен готвач в Grand Hotel Sofia, вицепрезидент на Европейското сдружение на професионалните готвачи и председател на българската секция на Euro-Toques International. Жоро завършва Френския кулинарен институт в Ню Йорк. Шест години работи в САЩ и още 12 години - в Брюксел като главен готвач на ресторант "Черният трюфел". Съставял е менюта за много официални гости, включително за официалния обяд на Владимир Путин с Първанов през 2008 г.



обикновено се свежда до още една паническа атака, но все пак се опитайте да свършите нещо предварително: изстудете напитките, ако ще печете пуйка, сложете я във фурната или поне проверете дали имате място за нея във фурната. А ако все още не сте решили с какво точно да зарадвате гостите, ще ви предложим три менюта за празничния ден.

**Меню №1**

1. Филе от пушена съомга със сос от моркови и манго  
Филе от съомга можете да намерите във всеки голям магазин. Морковите и ман-

гото се настъргват фино. Добавят се лимон, зехтин, див лук, сол и пипер. Сместа се завива в парчетата филе. Част от нея се оставя отвън. Предястието се поръсва с лимонов сок и зехтин.  
2. Съомга и лаврак с червен хайвер в сос от лимон с гарнитура от моркови, целина, конфитурани кори от лимон, пюре от тиквички, целина и картофи.  
3. Суфле тип Тарт Татен от сини сливи с лек ванилов сос. Тарт Татен е обърната торта, която обикновено се прави с ябълки. В случая се прави леко бадемово тесто, което се запича върху самите сливи.  
4. Напитка: Розе.



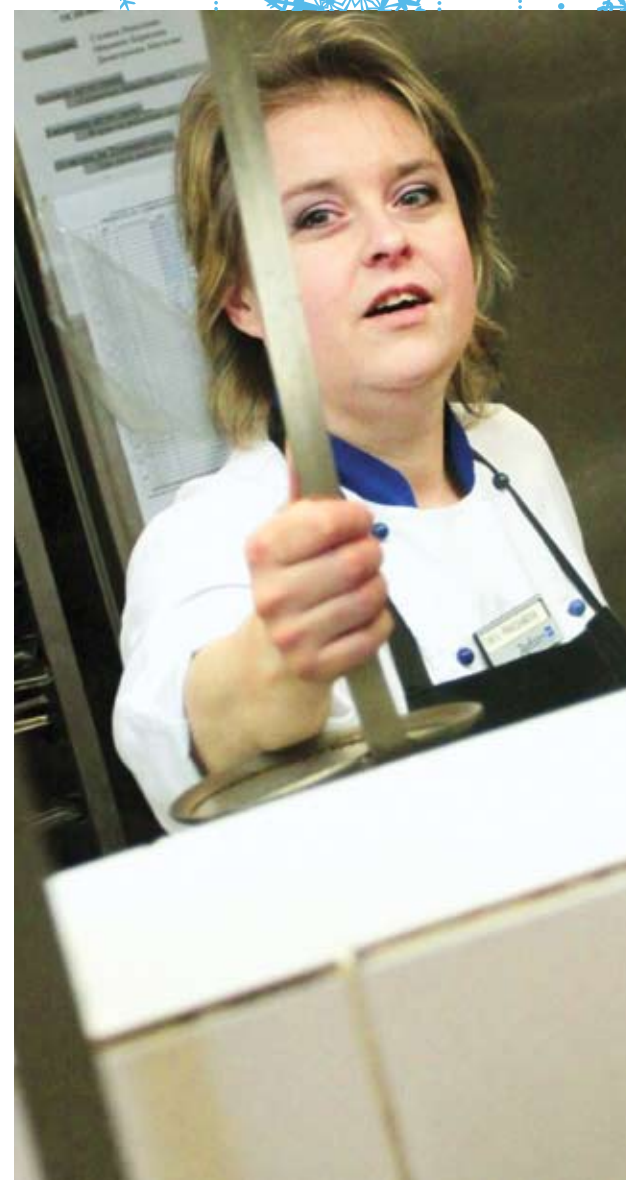
► Изготвено от Андрей Стоилов, главен готвач на хотел "Метрополитън". Работи 7 години за веригата "Хилтън", три от които като заместник главен готвач. Завършил е сладкарския техникум в София. Той е един от учредителите на Българската асоциация на професионалните готвачи и капитан на българския национален отбор на готвачите, който спечели два бронзови медала от Олимпийските игри за готвачи.

#### Меню №2

1. Салата от паста със сушени домати, каперси, босилек и кедрови ядки.
2. Рагу от телешко с прясна германска паста "шпецле".
3. Шоколадов мус с джинджирил.
4. Напитка: Греяно вино.

Във висок съд поставяме 150 г захар, след като се

карамелизира, гасим с 1 л червено вино и добавяме една ябълка, един портокал (нарязани), 2 пръчки канела, няколко зърна карамфил и малко кора от зелен лимон. След като поври 20 минути, добавяме 50 милилитра коняк за подсилване на напитката. Прецеждаме.



► Изготвено от Таня Правчанова, главен готвач на хотел "Рагисън САС", в който работи от май 1991 г., когато той още е грандхотел "София". През януари 2007 г. става главен готвач. Таня е член на управителния съвет на "Евро-Ток България" от март 2008 г.



#### Меню №3

1. Пате от гъши дроб с гъст компот от орехи, грозде и коняк.
  2. Доматена супа с царевични крутони и бекон.
  3. Пълнена коледна пуйка с гарнитура от глазирани моркови, броколи, бекон и бадеми.
- Продукти:  
 - 1 пуйка  
 - 350 г кайма  
 - ябълка  
 - глава лук  
 - сушени плодове: кайсия,

- стафиди, синя слива (нарязани на дребно)  
 - галета  
 - подправки: бахар, мащерка, розмарин, канела, сол.  
 Каймата се задушавя с лук и към нея се добавят останалите продукти. С получената смес пълним пуйката. За да се задържи плънката, слагаме една глава лук и печем на умерена фурна 3-4 часа.
4. Щрудел с тиква и шоколад.
  5. Напитка: Шампанско.

# Коледен час по труд и техника

Пропуснете шопинга за безвкусни бляскави играчки и пуснете духа на Коледа вместо кича в дома си

Да си призная, винаги съм имала някаква вътрешна непоносимост към коледната украса. В детството ми Коледа беше оправдание за жените в семейството да отрупат къщата с лъщящи джунджурии, които не се сваляха от стените, вратите, прозорците и шкафовете до Празника на жената. И никой нищо не можеше да им каже, защото това е "коледна украса"!

Тогава си казах, че в моята къща няма да има лъскави топки, които се трошат на хиляди парченца, златни гирлянди, пластмасови дядоколедовци, джудженца, снежанки, еленчета и ангелчета.

И все пак хич без украса не върви, така че най-простичкият начин да пуснете духа на Коледа (а не на кича) в дома си, е да си направите украшения от естествени материали и от ненужни дреболии из къщата. Знаем какво си мислите: "Как ли пък не, аз нямам време за това!" И аз така си мислех, но се оказва, че един коледен шопинг за безвкусни бляскавини отнема също толкова време, а далеч не носи същото удовлетворение. Понякога не е зле да си припомним, че нямаме нужда от толкова много. Нямаме нужда от повече неща, повече играчки, повече лъскавост и консумация. Имаме красиви и прости неща около себе си.

За всичко може да се намери време. Защото няма нищо по-хубаво от това да чуеш как детето ти с гордост заявява: "Ето, тази играчка ние с мама и татко я направихме със собствените си ръце."

Теогора Мусева

## ЕЛХА ЗА ЯДЕНЕ

## ПЕЧЕНА УКРАСА

## ПОРТО



Не ви ли е досадно и някак тъжно всяка година да сваляте играчките от елхата и да ги пхате в кутията? Има много по-забавен и... по-вкусен вариант. Можете да украсите елхата изцяло с неща за ядене. Освен снопчета канела и гирлянди от пуканки можете да закачите на елхата бонбони и шарени курабийки.



Трябват ви формички за тесто и следните продукти: 50 г пудра захар, 75 г разтопено масло, 50 г мед, 2 жълтъка, 250 г брашно, бакпулвер, канела, джинджифил.

Маслото и пудрата захар се разбиват, към тях се прибавят останалите съставки до добиване на хомогенна смес. Тестото се омесва и се слага в хладилника за час и половина. След това разточете тестото и изрежете фигурки с помощта на формичките. Не забравяйте да направите малки дупки за закачане с конец. Поставете фигурките в намаслена тавичка и ги печете в предварително затоплена фурна до златисто (към 10 минути). Можете да оставите курабийките закачени на елхата една седмица.



Какво е Коледа без миризмата на портокалови кори? Нарезете портокалите на шайби от 1 см и ги поръсете с канела и лимонов сок. Изпечете ги бавно във фурната на 130 градуса. Когато

Комбинируйте часа по труд и техника с голяма опаковка сладолед на клечки. После използвайте клечките, за да ги превърнете във висулки за елха. Трябват ви клечки от сладолед, мъниста или копчета, боички, парченца плат и лепило.

Клечките представляват удължен силует на стилизиран Дядо Коледа. Той е червен, а ботушите отдолу са черни, както и коланът, който го опасва. В горната част се лепят червените мъниста за очи и нос, рисуват се устни. Накрая се декорира с избраните парченца плат, които служат за шал и шапка.



Излезте на разходка в парка и съберете шишарки, клонки от калина и бръшлян. Можете да ги комбинирате или да ги използвате самостоятелно. Увийте шишарките в червена панделка или ги подредете около свещ в чиния. Ако намерите дълги клонки бръшлян, може да ги използвате като гирлянди около вратите и огледалата.



ОКАЛИ

КЛЕЧКИ  
ОТ СЛАДОЛЕД

СТАРИ  
КОПЧЕТА

ТРЪНКИ  
И ГЛОГИНКИ

КОЛЕДЕН  
ВЕНЕЦ  
ОТ ХАРТИЯ



Изстинат, ги нанижете на зелена панделка и ги закачете на елхата. Можете и да ги потопите в разтопен на водна баня шоколад, но така рискувате твърде бързо да се окажете без коледна украса.



Коледни венци може да се правят не само от елхови клонки. Можете да измайсторите венец или висулки за елхата от стари копчета. Тази оригинална вещ ще украси и входната врата, и новогодишната елха, и всяко подходящо място във вашия дом.

Материалите, от които се нуждаете, са: копчета с различни цветове, зелена панделка или лента, здрав конец за нанизване. Отрежете от конца нишки, не по-дълги от 30 см, и нанижете на тях първите попаднали ви копчета, като внимавате да не запълвате цялата дължина на връвта. Оставете краищата свободни, за да може да ги завържете. Отрежете две парчета от лентата. От едната направете примка, на която ще закачите венеца, а другата завържете на панделка и закачете за примката на венеца.



За приготвянето му може да употребите остатъци от стара книга. Така той ще има по-интересен вид. Разбира се, можете и да използвате и хартия за принтер. За целта са ви необходими картон, ножица, лепило, хартия и панделка. Изрежете от картоня кръг с външен диаметър 45 см и вътрешен 10 см. Завийте всеки лист хартия, така че да получите конус с изострен край. Залепете подред всички конуси към картонения кръг с острието на конуса към центъра. Ще се получи ефектен венец, който можете да закачите на стената или вратата.



СНИМКА SHUTTERSTOCK

# „Умният“ ПОДХОД КЪМ СВЕТЛИНАТА

## Учени предлагат въвеждането на интелигентна и пестелива система за управление на уличното осветление

Светлината е едно от нещата, на които човек обръща внимание главно когато тя отсъства.

Факт е, че в големите градове на България (да не говорим за малките) състоянието на уличното осветление е за ожалване. Мнозина смятат този проблем за не по-различен от всички останали комунални затруднения, които изпитват общините, и изпочупените лампи към всички останали неволи, които пречат на нормалния градски живот в последните 20 години, като дупките по улиците или липсата на пешеходни пътеки.

Оказва се обаче, че освен грозна гледка и неудобства те са и сериозна дупка в бюджета на общините. Изкуственото осветление (битово, промишлено, улично и др.) консумира около 14% от потребяваната електроенергия в страната. Това са около 5 млрд. kWh, което е равно на 75% от годишното производство на един енергоблок (1000 MW) в АЕЦ „Козлодуй“. Това съобщиха вчера от Националния комитет по осветление (НКО), неправителствена организация, която работи за повишаване на качеството на светлинната среда и енергийната ефективност.

Годишните разходи за заплащане на консумираната енергия за осветление възлизат на около 800 млн. лв. Разходите за електроенергия само за улично осветление са около 60 млн. лв. и формират 0.088% от БВП на България. За сравнение в Германия цифрата е 0.034%, а в Холандия - 0.032%, тоест 2.5 пъти по-малко. А за всеки е ясно, че качеството на осветлението у нас и в тези две западноевропейски държави изобщо не може да се сравнява.

### Спестявания

Възможно ли е изобщо да променим това? Учените от НКО смятат, че имат решение на въпроса. Според организацията приложението на нови технологии в осветителната техника, като светодиоди (LED) и интели-

## 60-80

▶ млн. лв. е годишният разход за улично осветление в страната

## 30

▶ млн. лв. по-малко на година може да струва уличното осветление, ако се внедри автоматизирана система за управление на уличните лампи

гентни системи за управление, дават възможност за постепенното намаляване на годишните енергийни разходи за осветление наполовина, тоест с около 400 млн. лв. при сегашните цени на тока. Това е свързано и с намаляване с 50% на парниковите газове, генерирани от осветлението.

Освободените пари биха повишили потребителското търсене, смята проф. Христо Василев, изпълнителен директор на фирмата за търговия със светлотехнически изделия „Денима 2001“. Електрическата система ще бъде „облекчена“ с около 700 MW, или повече от 11%, допълва той. Това би създавало предпоставки за по-бавно нарастване на цените на електроенергията, тъй като НЕК ще трябва да прави по-малко инвестиции.

### Авторски проект

За реализиране на тези позитивни учения предлагат схемата на уличното осветление в София и в страната като цяло да бъде коренно променена. Предложението на НКО е внедряването на автоматизирана система за управление, контрол и експлоатация на уличното осветление, която наричат „Акстър - улично осветление“. Тя е обединение на две системи - софтуерна, представляваща географска информационна система с прилежаща база данни, и хардуерна, обхващаща технологиите за управление и контрол, обяснява доц.

Красимир Велинов, преподавател в Минно-геоложкия университет и заместник-председател на НКО. „Акстър - УО“ е рожа на дългогодишен труд на колектив от 15 научни работници от Минно-геоложкия и Техническият университет, допълва Велинов. Той подчертава, че продуктът е авторски, с вложено оригинално българско ноу-хау. Според Велинов системата може да реши множество проблеми, съществуващи при сегашната инфраструктура. Тя може да изчислява загубите на напрежение, да отчита разхода на енергия, да сигнализира за изгорели лампи, да хваща кражби на ток и дори да напомня за подмяна на изгорели лампи. „Проблемът със сегашната система е, че е еднопосочна - само за включване и изключване на лампите. Нашата дава възможност за обратна връзка“, пояснява ключовия момент в проекта Велинов.

### Инвестиции

Потенциалните ползи не може да бъдат пренебрегнати с лека ръка. По данни на комитета в България има монтирани около 1 млн. лампи за улично осветление с годишен разход на енергия от 420 хил. MWh, или между 60 и 80 млн. лв. Подобряването на тази система би довело до спестяване на 15 млн. лв. от намалена консумация на електроенергия и 15 млн. лв. от подобрена експлоатация. Необходимите инвестиции са около 120 млн. лв., чийто срок на възвръщаемост е 4 години. Уличното осветление само в София, което съответства на 10% от консумацията в страната, струва почти 8 млн. лв. на година. Тук необходимите инвестиции са 4.5 млн. лв., като срокът за откупуване на капиталните вложения е 1.5 години - по-малко от средното за страната поради по-голямата плътност на населението. Това може да приближи София до пълноправен статут на „европейска столица“. Имаме умни телефони и дори умни перални - нека имаме и „умна“ столица.

Пламен Димитров